

**Kaupunkiympäristön toimialan
toimintasuunnitelma ja tulosbudjetti
2024**

SISÄLLYS

Toimialan kuvaus.....	3
Toimialan talouden kokonaisuus	3
Keskeisimmät muutokset tuloissa ja menoissa suhteessa vuoteen 2023	3
Kuvaus keskeisistä muutoksista LTK-ehdotus vs. valtuuston hyväksymä talousarvio.....	3
Talousarviovuoden painopisteet ja tavoitteet	4
Talousarvion toiminnan tavoitteet.....	5
Sitovat toiminnan tavoitteet	5
Muut toiminnan tavoitteet	6
Tuottavuuden kehittäminen	11
Tulosbudjetti ja toimintasuunnitelma.....	11
31001 Kaupunkirakenne ja hallinto.....	11
Talousarviokohdan palvelukokonaisuuksien ja palvelujen kuvaus.....	11
Määräraahataulukko palvelukokonaisuudesta ja palveluista	12
Talousarviovuoden keskeiset toiminnan painopisteet	14
Henkilöstömäärä.....	15
31002 Tilat ja rakennuttaminen	15
Talousarviokohdan palvelukokonaisuuksien ja palvelujen kuvaus.....	15
Määräraahataulukko palvelukokonaisuudesta ja palveluista	15
Talousarviovuoden keskeiset toiminnan painopisteet	16
Henkilöstömäärä.....	16
31003 Asuntotuotanto.....	16
Talousarviokohdan palvelukokonaisuuksien ja palvelujen kuvaus.....	17
Määräraahataulukko palvelukokonaisuudesta ja palveluista	17
Talousarviovuoden keskeiset toiminnan painopisteet	17
Henkilöstömäärä.....	17
31008 Palvelut ja luvat.....	17
Talousarviokohdan palvelukokonaisuuksien ja palvelujen kuvaus.....	17
Määräraahataulukko palvelukokonaisuudesta ja palveluista	18
Talousarviovuoden keskeiset toiminnan painopisteet	19
Henkilöstömäärä.....	19
31009 Yleisten alueiden kunnossapito.....	20
Talousarviokohdan palvelukokonaisuuksien ja palvelujen kuvaus.....	20
Määräraahataulukko palvelukokonaisuudesta ja palveluista	20
Talousarviovuoden keskeiset toiminnan painopisteet	20

Talouden sopeuttamisen toimenpiteet	21
Henkilöstömäärä	21
31004 HSL- ja HSY kuntayhtymien maksuosuudet	21
31006 Tuki Liikenneliikelaitokselle	21
31007 Infrakorvaus HSL:ltä ja maksu Kaupunkiliikenne Oy:lle	22
Investointiosa	22
801 Kiinteä omaisuus	23
802 Rakennukset	24
803 Kadut ja liikenneväylät	25
804 Puistot ja liikunta-alueet	27
805 Irtaimen omaisuuden perushankinta	29
806 Arvopaperit	31
807 Muu pääomatalous	31
80751 Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot ja 80753 Väestönsuojakorvaukset	31
808 Projektialueiden infrarakentaminen, Khn käytettäväksi	31
809 Kaupunkiuudistus, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	33
810 Suuret liikennehankkeet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	34
Henkilöstö	36
Talousarviovuoden tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutokseen liittyvät merkittävät riskit	37

TOIMIALAN KUVAUS

Kaupunkiympäristön toimiala palvelee kaikkia helsinkiläisiä ja täällä vierailevia huolehtimalla toimivan ja viihtyisän kaupungin suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta noin 1 800 työntekijän voimin.

Kaupunkiympäristön toimiala toimii kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa. Lautakunnalla on kaksi jaostoa: rakennusten ja yleisten alueiden jaosto sekä ympäristö- ja lupajaosto.

TOIMIALAN TALOUDEN KOKONAISUUS

Kaikki toimialan TA-kohdat yhteensä

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	1 240 048	1 248 315	1 309 697	1 311 197	1 301 894
Toimintamenot	917 860	926 473	1 004 454	1 008 114	998 811
Toimintakate	322 188	321 842	305 243	303 083	303 083

Keskeisimmät muutokset tuloissa ja menoissa suhteessa vuoteen 2023

- Kaupunkitasoinen toimintamenojen vastuuperiaatteen mukainen kasvuprosentti 3,73 %
- Vuokrien indeksi- ja tasokorotukset
- Palkankorotukset vuonna 2024 keskimäärin 2,47 %
- Työkyvyttömyyseläkemaksut ja osatyökykyisten määrärahat sekä kertapalkitsemiseen, työmatka-, liikunta- ja kulttuurietuun ja työterveyteen budjetoitu laatimisohjeen mukaiset toimialalle siirtyneet erät
- Yleisten alueiden talvikunnossapidon määrärahavaraus korjattu normaalitalven tasoon

Kuvaus keskeisistä muutoksista LTK-ehdotus vs. valtuuston hyväksymä talousarvio

- Kaupunkirakenteen osalta muutos lautakuntaesitykseen nähden yhteensovitetussa esityksessä oli toimintamenojen osalta -1,5 miljoonaa euroa. Vähennys aiheutui ICT-vyörytysten korjaamisesta sekä hallinto- ja konsulttipalvelujen sopeutus.
- Kaupunkirakenteelle lisättiin talousarvioryhmien neuvotteluissa +1,8 miljoonaa euroa muun muassa suunnitteluvalmiuden nostamiseen kaupunki-uudistusalueiden hankkeisiin, pyöräliikenteen ja luonnonsuojelualueiden investointeihin ja muuhun kaupunkistrategian mukaisten hankkeiden investointeihin. Summa sisältää 1,0 miljoonan euron siirron ICT-investoinneista käyttötalouteen.
- Asuntotuotannon osalta muutos lautakuntaesitykseen nähden + 0,1 miljoonaa euroa sekä Tilat ja rakennuttaminen lautakuntaesitykseen nähden toimintakate + 0,4 miljoonaa euroa. Muutokset aiheutti ICT-vyörytysten menojen korjaus.
- Palvelut ja luvat palvelukokonaisuuden toimintakatteen muutos lautakuntaesitykseen nähden +2,1 milj. euroa. Toimintakate paranee 1,5 miljoonaa euroa pysäköinninvalvonnan tulojen tehostamisesta sekä ympäristöpalveluiden ja rakennusvalvonnan menojen korjauksista 0,6 miljoonaa euroa.
- Lautakunnan esitykseen lisättiin 3,5 miljoonaa euroa yleisten alueiden kunnossapitoon sisältäen kohdennukset kaupunki-uudistusalueille, linjattuun talvikunnossapitoon kävely- ja pyörävyöllä sekä 0,5 miljoonaa euroa uusiin erityishoitoalueisiin symppisten ja vastaavien ympärille
- HSL:n kuntaosuuteen lisättiin 1,0 miljoonaa euroa lautakunnan ehdotukseen verrattuna. Helsinki katsoo, että kuntaosuuden nousu kytkeytyy joukkoliikenteen houkuttelevuuden ja palvelutason parantamiseen tähtääviin toimiin. HSL:n osalta todetaan, että Helsinki kohdentaa puolet kumulatiivisesta ylijäämästään vuoden 2024 kuntaosuuteen.
- Investointimenoihin sisältyy 4,6 miljoonaa euron lisäys rakennusten investointeihin ja 4,9 miljoonaa euron lisäys infrainvestointeihin.
- Infrainvestointien talousarviorivit tullaan yhdistämään kaupunkiympäristölautakunnan esittämällä tavalla talousarviossa 2026
- Toimitilakustannukset ovat merkittävä osa muun muassa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimintamenoista. Vuoden 2024 aikana selvitetään mahdollisuutta antaa muille toimialoille vapaus valita kaupunkiympäristön toimialan tarjoamien tilojen sijasta avoimilta kiinteistömarkkinoilta löytyvät

toimitilat suoraan sekä sujuvoitetaan kaupunkiympäristön ja muiden toimialojen yhteistyötä tilakysymyksissä.

TALOUSARVIOVUODEN PAINOPISTEET JA TAVOITTEET

Kaupunkiympäristön toimialan toiminnan painopisteinä vuonna 2024 ovat:

- kaupungin kasvun edellytysten luominen
- energiatehokkuuden parantaminen ja uusiutuvan energian käytön lisääminen
- luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- kaupunkilais- ja asiakaskokemuksen parantaminen
- kaupungin kasvua ja käytettävyyttä tukeva investointitoiminta

Kaupunkiympäristön toimialan tavoitteena on luoda edellytykset sille, että Helsingin kaupunki saavuttaa asettamansa kasvu- ja asuntotuotantotavoitteet. Kaupungin eri alueita kehitetään ja uudistetaan tasapainoisesti. Erot asuntojen alueellisissa hintatasoissa eivät kasva nykyiseen verrattuna.

Ilmastonmuutosta hillitään monin eri tavoin. Tavoitteenamme on muun muassa, että rakennusten ja yleisten alueiden energiatehokkuus paranee ja uusiutuvan energian käyttö kasvaa. Tarkastelemme energiatehokkuutta ja sen paranemista laskennallisen sähkö- ja lämmitysenergian kulutuksen kautta. Lisäksi valitsemme talonrakennuskohteiden lämmitysjärjestelmäksi lämpöpumpputekniikan aina kun se on teknisesti mahdollista ja kun sen takaisinmaksuaika on alle 15 vuotta.

Sähköautojen latausinfraan kehittämiseen asukas pysäköintitunnusalueilla kiinnitetään erityistä huomiota. Sähköautojen latauspisteiden luvituksen malli ja sen integroituminen asukas pysäköintijärjestelmään toteutetaan niin, että syntyy mahdollisuus ladata sähköautoa asukas pysäköintialueella asukas pysäköintitunnuksella.

Luontoarvojen säilyttäminen yhteensovitetään kaupungin kasvuun. Turvaamme luonnon monimuotoisuutta, vihervetikon yhtenäisyyttä ja ekologisia verkostoja toteuttamalla suunnitelmallista luonnonsuojelua sekä rakentamalla kaupunkiin uusia viheralueita. Tavoitteenamme on, että luonnonsuojelualueiden määrä kasvaa ja asemakaavoituksella suojataan viherpinta-alaa enemmän kuin sitä otetaan muuhun käyttöön.

Kaupunkilaisten käyttöön tuotetaan erilaisia viranomais- ja muita palveluita entistä tehokkaammin ja sujuvammin. Asiakkuuksien johtamiseen panostetaan entistä vahvemmin kaupunkilais- ja asiakaskokemuksen parantamiseksi. Asiakaspalautteanalyysyjä käsitellään säännöllisesti useamman kerran vuodessa, ja eri toimien vaikutavuutta seurataan kaupungin asukkaille ja käyttäjille kohdennettavien kyselyiden avulla.

Lapsiystävällinen kunta -työtä ja sen tavoitteita edistetään toimialalla varmistamalla lapsiystävällisen palautteen keräämistä, vahvistamalla lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta kaupunkitiloissa sekä talousarvion 2024 tavoitteiden toteuttamisella. Lisäksi olemme mukana päätösvalmisteluun liittyvän lapsivaikutusten ennakkoarvioinnin käyttöönotossa.

Tavoitteena on lyhentää katuihin ja muihin yleisiin alueisiin kohdistuvia rakennus- ja korjaustöiden kaupunkilaisille aiheuttamia häiriöitä, muun muassa katutyölupien hinnoittelumallia muuttamalla sekä varaamalla katualueita vain lyhytaikaisesti tai päiväsaikaan tapahtuvaan käyttöön. Kaupunkilaisille aiheutuvien haittojen minimoiseksi jokaiselle hankkeelle otetaan käyttöön aikataululupaus, jonka toteuma tai poikkeama raportoidaan hankekohtaisesti rakennusten ja yleisten alueiden jaostolle. Katutöiden nopeaa toteutumista edistetään myös toimialan toiminnan ohjaamisessa, kilpailutuksissa ja urakkasopimuksissa.

Asukas pysäköinnin määrää eri pysäköintialueilla kartoitetaan ja varmistetaan ettei paikkojen määrä millään alueella vähene kohtuuttomasti. Kehitetään joustavia ja digitaalisia reaaliaikaisia järjestelmiä niin, että pysäköintipaikkoja ei turhaan varata muihin tarkoituksiin ja katutyöt nopeutuvat.

Investointitoimintamme lähtökohtana on kaupungin omaisuuden hallinta, kaupungin kasvun sekä toimivan ja viihtyisän kaupungin turvaaminen. Suuret liikennehankkeet ovat edelleen merkittävässä roolissa investointiohjelmassamme muiden liikenne- ja katuinvestointien ohella, minkä lisäksi korjaamme kaupungin omistamia tiloja sekä rakennutamme uusia tiloja toimitilastrategian periaatteiden mukaisesti. Puisto- ja liikuntapaikainvestoinnit mahdollistavat kaupunkilaisille viihtyisän ja aktiivisen elämän. Haemme ratkaisuja, joilla turvataan golfharrastamisen mahdollisuudet Talissa. Talousarviovuodelle suunniteltujen investointihankkeiden toteuttaminen mahdollisimman täysimääräisesti edellyttää ennakoivaa suunnittelua sekä kykyä reagoida muutoksiin nopeasti.

TALOUSARVION TOIMINNAN TAVOITTEET

SITOVAT TOIMINNAN TAVOITTEET

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Luonnon monimuotoisuuden edellytykset, viherverkon yhtenäisyys ja ekologiset verkostot turvataan suunnitelmallisen luonnonsuojelun ja uusien viheralueiden myötä
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Luonnonsuojelualue-esitysten lukumäärä, muutos: 5 uutta luonnonsuojelualueita (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	82
Mittarin 1 tavoitearvo	87
Mittari 2	Viherpinta-alan nettolisäys (m ²)
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	0>
Strategian painopiste	Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<p>Monimuotoisuuden ja Itämeren elpymisen edellytyksiä vahvistetaan suunnitelmallisella luonnonsuojelutyöllä. Esitetään viiden uuden luonnonsuojelualueen perustamista. Asemakaavoituksen arviointi -työkalua hyödynnetään viheralueiden nettopinta-alamuutosten ja luonnon monimuotoisuuden vuosittaiseen raportointiin</p> <p>Laaditaan LUMO-ohjelman vuosittainen seurantaraportti</p> <p>Kehitetään luontotietojärjestelmän päivittämiskäytäntöjä ja yhteistä toimintamallia, joka varmistaa tiedonkulun ja luontotiedon tarkoituksenmukaisen käytön suunnittelun eri vaiheissa.</p> <p>Luontotietojärjestelmässä seurataan luonnontilaisten rantojen tilaa ja ne pyritään säilyttämään osana siniviherverkostoa.</p> <p>Arvokkaimille luontoalueille ei rakenneta.</p>

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kaupunkilais- ja asiakaskokemus paranee vahvemman asiakkuuksien johtamisen kautta
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Kaupunkilais- ja asiakastyytyväisyys (asteikko 1–5)
Mittarin 1 lähtöarvo	3,4
Mittarin 1 tavoitearvo	3,55
Mittari 2	Rakennukset ja yleiset alueet sekä Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuksien johtoryhmien käsittelemien asiakaspalauteanalyysien määrä vuodessa (kpl)
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	6
Strategian painopiste	Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	<p>Hyödynnetään aktiivisesti asiakas- ja kaupunkilaiskokemustietoa kehittämisessä ja johtamisessa mm. uudistamalla asiakaskokemuskyselyitä ja analysoimalla saatuja palautteita ja asiakaskyselyiden tuloksia systemaattisesti johtoryhmissä.</p> <p>Varmistetaan tilatun laadun toteutuminen sopimusjohtamisen keinoin</p>

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Rakennusten ja yleisten alueiden energiatehokkuus paranee ja uusiutuvan energian käyttö kasvaa.
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Laskennallinen kumulatiivinen sähkö- ja lämmitysenergiansäästö (GWh)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	6,5
Mittari 2	Kaupungin omissa talonrakennuskohteissa päälämmitysjärjestelmäksi valitaan lämpöpumpputeknikka aina, kun se on teknisesti mahdollista ja kun takaisinmaksuaika on 15 vuotta tai alle (%)
Mittari 2 lähtöarvo	0
Mittari 2 tavoitearvo	100 %
Strategian painopiste	Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Asuntorakentamisen työmaiden päästöjä lasketaan merkittävästi edistämällä siirtymää sähköisiin työkoneisiin aina kun se on mahdollista, käyttämällä uusiutuvaa energiaa ja muilla tarkoituksenmukaisilla keinoilla.

Laajennetaan työmailta ylijäävän maamassojen kierrättämistä ja seurantaan sekä tehostetaan kiintokalusteiden kierrättämistä talonrakennustyömailta. Vaihdetaan vähintään 9 000 kpl ulkovalaisimia LED-valaisimiksi sähkönkäytön vähentämiseksi. Toteutetaan kaupungin omistamien isojen energiankäyttökohteiden taloudellisesti kannattavat energiansäästötoimenpiteet projekteina kaupunkiympäristön ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteistyönä ja toteutetaan kaikessa kaupungin toimitilakannassa kannattavia energiatehokkuustoimia.

Sitova toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kaupunkitasolla asetetut kasvu- ja asuntotuotantotavoitteet saavutetaan
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Kaavoitetaan vähintään 400 000 k-m ² kaupungin maalle, 3 v. liukuva keskiarvo (k-m ²)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	400 000
Mittari 2	Erot asuntojen alueellisissa hintatasoissa eivät kasva alueiden 1–2 ja 3–4 välillä (euroa/m ²)
Mittari 2 lähtöarvo	Vuoden 2023 lopun hintatiedot
Mittari 2 tavoitearvo	Samat tai pienemmät hintaerot
Strategian painopiste	Toimiva ja kaunis kaupunki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Kaavoitetaan vähintään 400 000 kerrosneliömetriä kaupungin maalle, suurimpina hankkeina Vihdin bulevardin-Länsi-Haaga (94 000k-m ²) ja Laajasalo-Yliskylänlahti (104 000 k-m ²). Laaditaan kaupungin kasvutavoitteita tukevia Länsiväylän, Lahdenväylän ja Östersundomin osayleiskaavoja. Päivitetään yleiskaavan toteuttamisohjelman konsepti ja arvioidaan yleiskaavalliset muutostarpeet Ohjelmoidaan vuonna 2025 järjestettävät tontinluovutuskilpailut ja laaditaan alustava suunnitelma vuosien 2026–2027 kilpailuista yhteistyössä Kanslian Aluerakentamisen yksikön kanssa. Laaditaan kilpailuohjelmamalliasiakirjat 1) tontin myyntikilpailulle (myös vaihtoehto myyntikilpailuille prosenttiperusteisesti), 2) tontin vuokratilpailulle (kynnyusraha) ja 3) hinta-laatu kilpailulle (runko). Hyödynnetään ostopalveluja tontinluovutuskilpailuiden järjestämisessä. Sopimussakkoehdot päivitetään sekä määritysperusteiden, sakkojen tason, että toimenpanon osalta.

MUUT TOIMINNAN TAVOITTEET

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Torjutaan ilmastonmuutosta ja ympäristövaikutuksia muun muassa kiertotalouden, resurssitehokkuuden sekä ilmastokasvatuksen keinoin
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Massatiedon saanti infrahankkeista, joissa massoja kaivetaan ja hyödynnetään yli 1 000 m ³ (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	50
Mittari 2	Niiden talonrakennushankkeiden määrä, joissa massatyökalu on käytössä (kpl)
Mittarin 2 lähtöarvo	0
Mittarin 2 tavoitearvo	4
Mittari 3	Infrahankkeiden kaivumaiden hyötykäyttöaste (%)
Mittarin 3 lähtöarvo	20 %
Mittarin 3 tavoitearvo	30 %
Strategian painopiste	Kunnianhimoista ilmastovastuuta ja luonnonsuojelua
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Rakentamisen päästöjä vähennetään esimerkiksi sähköisillä työkaluilla GreenDeal-sopimuksen mukaisesti ja kehitetään päästölaskentaa.

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Parannetaan mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen

Mittari 1	Vuoden aikana toteutettujen Placemaking-hankkeiden määrä (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	4
Strategian painopiste	Helsinkiäisten hyvinvointi ja terveys paranevat
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Toteutetaan neljä Placemaking-hanketta

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Parannetaan ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Lisättyjen penkkien määrä (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	200
Strategian painopiste	Yhdenvertainen ja kansainvälinen Helsinki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Suunnitellaan ja toteutetaan 200 penkkiä kaupungin yleisille alueille

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kaupungin toimintojen tuottavuutta parannetaan digitalisaation, tilatehokkuuden ja prosessitehokkuuden keinoin
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Digitalisaatiohankkeiden avulla sujuvoitetaan työtä siten, että syntyy vähintään 1 000 000 euron laskennalliset säästöt toimialan käyttömenoista (euroa)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	1 000 000
Mittari 2	Tilojen ulosvuokrauksella saavutetaan 1 000 000 euron lisäsäästöt toimialan käyttötalousmenoista (euroa)
Mittarin 2 lähtöarvo	1 000 000
Mittarin 2 tavoitearvo	2 000 000
Mittari 3	Toimialan tuottavuusohjelman toimeenpano tuottaa yhteensä 1 400 000 euron laskennalliset säästöt toimialan käyttömenoista (euroa)
Mittarin 3 lähtöarvo	0
Mittarin 3 tavoitearvo	1 400 000
Strategian painopiste	Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Jatketaan toimialan tuottavuustarkasteluita ja niiden pohjalta esiin nousseita tuottavuutta kehittäviä toimenpiteitä.

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunkiuudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä
Tavoitekategoria	Kaupunkiyhteinen
Mittari 1	Kaupungin omistamien tilojen huoltopyyntöjen vasteaika (työ valmis) kaupunkiuudistusalueilla (h)
Mittarin 1 lähtöarvo	392
Mittarin 1 tavoitearvo	72
Mittari 2	Roskien määrä määritellyissä mittauspisteissä (%-muutos)
Mittarin 2 lähtöarvo	Lähtömittaukset alustavasti elokuussa ja marraskuussa 2023
Mittarin 2 tavoitearvo	10 % lähtöarvoa vähemmän roskia
Strategian painopiste	Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Tehostetaan kaupungin omassa käytössä olevien tilojen huoltopyyntöjen korjausaikaa kaupunkiuudistusalueilla. Seurataan roskien määrää kaupunkiuudistusalueilla ja parannetaan urakoitsijoiden sopimusjohtamista.

Muu toiminnan tavoite	Selite
-----------------------	--------

Tavoite	Kasvavan kaupungin lakisääteinen paikkatietoperusta, toimivuus ja terveellisyys turvataan.
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Eri palvelujen tuottaman datan integraatiot yhteisiin paikkatieto- ja kaupunkimallipalveluihin (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	5
Mittari 2	Elintarviketurvallisuuden suunnitelmalliset Oiva-tarkastukset, ml. uusintatarkastukset (kpl)
Mittarin 2 lähtöarvo	2 863
Mittarin 2 tavoitearvo	3 000
Mittari 3	Terveysturvallisuuden sekä tupakka- ja lääkelain mukaiset suunnitelmallisen valvonnan tarkastukset (kpl)
Mittarin 3 lähtöarvo	1 047
Mittarin 3 tavoitearvo	1 050
Mittari 4	Helsingin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelmaan sisältyvän suunnitelman toteutumisaste (%)
Mittarin 4 lähtöarvo	79 %
Mittarin 4 tavoitearvo	80 %
Strategian painopiste	Toimiva ja kaunis kaupunki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Terveellinen ja ekologisesti kestävä elinympäristö sekä elintarviketurvallisuus varmistetaan kattavalla ympäristövaikutusten arvioinnilla sekä lupa- ja valvontatoiminnalla. Rakennetun ympäristön toimivuuteen ja turvallisuuteen kiinnitetään huomiota. Mahdollistetaan yleisten alueiden käyttö yritystoimintaan ja palveluiden toteuttamiseen huolehtien samalla kaupungin omaisuuden arvosta. Kaupungin kasvu ja toimivuus mahdollistetaan tehokkaammalla tiedolla johtamisella, hyödyntäen digitaalisia kaksosia ja sijaintitietoa sekä ajantasaista ja laadukkaasta paikkatietoperustaa.

Muu toiminnan tavoite	Selite
-----------------------	--------

Tavoite	Asiointi ja hallinnolliset menettelyt kehittyvät aiempaa sujuvammiksi
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Kriittisten palveluiden (rakennuslupa, kunnossapitolain mukainen ilmoitus, elintarvikehuoneiston rekisteröinti, tonttijako, pysäköintitunnus) käsittelyaikaindeksi (indeksiasteikko +/-100, lähtöarvo 100)
Mittarin 1 lähtöarvo	100
Mittarin 1 tavoitearvo	85
Mittari 2	Asiakastytyväisyys kriittisimpien lupapalveluiden sujuvuuteen, sis. rakennuslupa, kunnossapitolain mukainen ilmoitus, elintarvikehuoneiston rekisteröinti, tonttijako, pysäköintitunnus (asteikko 1–5)
Mittarin 2 lähtöarvo	Nykytilamittaus tehdään syksyllä 2023
Mittarin 2 tavoitearvo	3
Strategian painopiste	Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Lupa-, valvonta- ja viranomaisprosessien ennakoitavuutta, läpimenoaikoja ja asiointin sujuvuutta kehitetään.

Muu toiminnan tavoite	Selite
-----------------------	--------

Tavoite	Liikenneturvallisuus ja -sujuvus paranee tehokkaalla ja kattavalla pysäköinninvalvonnalla ja asianmukaisilla tilapäisillä liikennejärjestelyillä. Huomiota kiinnitetään erityisesti työmaa-aikaisten kävelyn ja pyöräilyn poikkeusjärjestelyjen sujuvuuteen ja turvallisuuteen.
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Pysäköintivalvontatapahtumat (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	1 500 000
Mittarin 1 tavoitearvo	1 800 000
Mittari 2	Tilapäisiin liikennejärjestelyihin liittyvä asukastytyväisyys (nykytilamittaus tehdään syksyllä 2023, jolloin määritetään tavoitteen lähtö- ja tavoitetasot, mitta-asteikko 1–5)
Mittarin 2 lähtöarvo	-
Mittarin 2 tavoitearvo	-
Strategian painopiste	Älykkäät liikennetkaisuut ovat sujuvan arjen perusta
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Kehitetään tilapäisten liikennejärjestelyiden sujuvuutta asukasymmärryksen pohjalta. Testostetaan pysäköinninvalvonnan kattavuutta ja tuottavuutta.

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kaupungin omana tuotantona aloitetaan 2 000 asunnon rakentaminen
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Asuntoaloitusten määrä (%-osuus kokonaisaloituksista)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	25 %
Mittari 2	Asuntoaloitusten määrä (kpl)
Mittarin 2 lähtöarvo	0
Mittarin 2 tavoitearvo	2 000
Strategian painopiste	Toimiva ja kaunis kaupunki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Aloitetaan mahdollisimman monen oman asuntotuotannon asunnon rakentaminen, huomioiden vallitseva markkinatilanne ja toimintaympäristö.

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Helsingin maankäyttö tukeutuu pääasiallisesti kasvavaan ja kehittyvään raideliikenneverkostoon
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Korkeintaan 20 % asemakaavoitetusta kerrosalasta sijoittuu "Muu Helsinki" -vyöhykkeelle (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	23 %
Mittarin 1 tavoitearvo	20 %
Strategian painopiste	Toimiva ja kaunis kaupunki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Päivitetään yleiskaavan toteuttamisohjelma siten, että raideliikennevyöhykkeet priorisoidaan toteuttamisen vaiheissa Osallistutaan yleiskaavan toteuttamisohjelmaan laatimalla Itä-Helsingin raideliikennejärjestelmän tavoitekuva ja vaiheistus Laaditaan Länsisataman pikaraitiotien yleissuunnitelma Aloitetaan Länsi-Helsingin raitiotien hankinta ja kehitysvaihe Viimeistellään Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelma ja vaikutusten arviointi tavoitteena päätös hankesuunnittelun käynnistämisestä

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Asuntotuotannon edellytykset turvataan
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Helsingin alkavasta asuntotuotannosta kaupungin luovuttamilla tonteilla alkaa vähintään 5 600 asunnon rakentaminen (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	0
Mittarin 1 tavoitearvo	5 600
Mittari 2	Tehdään uusia tontinvarauksia (hankevaraus) ja ratkaistaan tontinluovutuskilpailuja yhteensä vähintään 5 600 asunnon rakentamista vastaava määrä (kpl)
Mittarin 2 lähtöarvo	0
Mittarin 2 tavoitearvo	5 600
Strategian painopiste	Toimiva ja kaunis kaupunki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Kaikki vuodelle 2024 alkavaksi haetut luovutuskelpoisten asuntotonttien vuokraushakemukset ja vuodelle 2024 kohdenneet esisopimukset ja myyntipäätökset toteutetaan sopimuksiksi. Vuoden 2024 aikana järjestetään tontinluovutuskilpailuja ja varataan tontteja asuntorakentamiseen yhteensä 5600 asunnon rakentamista vastaava määrä (yksi as = 70 k-m2).

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteet paranevat enemmän kuin moottoriajoneuvoliikenteen olosuhteet
Tavoitekategoria	Toimialan oma
Mittari 1	Jalankulku-, pyöräliikenne ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa verrattuna viiden edellisen vuoden keskiarvoon (%)
Mittarin 1 lähtöarvo	Viiden edellisen vuoden keskiarvot
Mittarin 1 tavoitearvo	Suurempi kulutapaosuus kuin edellisen viiden vuoden keskiarvo
Mittari 2	Liikenneonnettomuuksien kokonaismäärän vähenemistrendi on vähintään 2 % viiden edellisen vuoden keskiarvosta (%)

Mittarin 2 lähtöarvo	0 %
Mittarin 2 tavoitearvo	2 %
Mittari 3	Suunnitellut baana- ja pyöräliikenteen pääväyläkilometrit ovat vähintään 10 km/vuosi (km)
Mittarin 3 lähtöarvo	0
Mittarin 3 tavoitearvo	10
Mittari 4	Pysäköintipaikkojen käyttöaste laskee nykyisestä niin, että pysäköintipaikkoja on nykyistä useammin saatavilla niitä tarvitseville (%)
Mittarin 4 lähtöarvo	Vuoden 2023 käyttöaste
Mittarin 4 tavoitearvo	Pienempi käyttöaste kuin 2023
Strategian painopiste	Älykkäät liikennetkaisuudet ovat sujuvan arjen perusta
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Erityisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteet paranevat nykyisestä, mutta huomioidaan kaikkien liikennemuotojen sujuvuus Laaditaan 2 baanojen yleissuunnitelmaa Laaditaan kävelyn tutkimussuunnitelma Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelma valmistuu Arvioidaan liikenteen päästövähennystavoitetta toteuttavien toimenpiteiden kokonaisvaikutukset ja valmistellaan johtopäätökset kaupunkiympäristölautakuntaan

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Kaupunki uudistusalueille kohdennettavien investointien tulee mahdollistaa alueiden asutokannan 2 % vuosittainen lisäys
Tavoitekategoria	Toimialayhteinen
Mittari 1	Valmistuvien asuntojen määrä (kpl)
Mittarin 1 lähtöarvo	Vuoden 2023 asuntomäärä
Mittarin 1 tavoitearvo	+2 % asutokannan lisäys
Strategian painopiste	Helsingin kaupunginosien omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Painotetaan täydennysrakentamisen kaavoituksessa kaupunki uudistusalueita Vuosien 2025–2026 edellyttämät maanhankintatoimenpiteet kaupunki uudistusalueilla suunnitellaan ja toteutetaan vuoden 2024 aikana määrärahojen puitteissa Tontinluovutuslinjausten arviointi toteutetaan siten että arvioinnissa huomioidaan kaupunki uudistusalueiden näkökohdat

Muu toiminnan tavoite	Selite
Tavoite	Helsinki varmistaa riittävän luovutuskelpoisten tonttien määrän 8 000 asunnon aloitukselle vuonna 2024
Tavoitekategoria	Toimialayhteinen
Mittari 1	Luovutuskelpoisten tonttien määrä
Mittarin 1 lähtöarvo	0 kpl
Mittarin 1 tavoitearvo	8 000 asunnon rakentamisen mahdollistaminen
Mittari 2	Aloitettujen asuntojen kokonaismäärä (kpl)
Mittarin 2 lähtöarvo	0
Mittarin 2 tavoitearvo	8 000
Strategian painopiste	Toimiva ja kaunis kaupunki
Keskeiset toimenpiteet tavoitteen toteuttamiseksi	Vuonna 2024 voimaan tulevia asemakaavoja koskevien maankäyttösopimusten toimenpiteet toteutetaan sopimusten mukaisesti. Kartoitetaan (lyhytaikainen vuokraus/valtakirja, tonttijako jne.) hankittavat tontinosat Q1 aikana ja toteutetaan toimenpiteet tontinosien hankkimiseksi vuoden 2024 aikana.

TUOTTAVUUDEN KEHITTÄMINEN

Kaupunkiympäristön toimialalla on käynnistetty tuottavuusohjelma, jonka puitteissa vuosina 2023 - 2024 läpivalaistetaan kaikki toimialan palvelut. Läpivalaisuissa tarkastellaan sekä toimintaa, että taloutta ja niiden tavoitteena on löytää konkreettisia toimenpiteitä tuottavuuden aikaansaamiseksi. Läpivalaisun jälkeen palveluissa siirrytään tuottavuustoimien toimeenpanoon.

Vuonna 2024 tuottavuuden keskeisiä toimenpidekokonaisuuksia ovat:

- Yleisten alueiden kunnossapidon alueurakoiden kilpailutusten laajentamista jatketaan.
- Asuntotuotannon hankkeissa kasvatetaan tarjoushalukkuutta kilpailun lisäämiseksi sekä kasvatetaan SR ((suunnittele ja rakenna eli ns. "avaimet käteen -periaate")-urakkamuodon osuutta.
- Jatketaan sellaisista kaupungin omista rakennuksista luopumista, joita kaupunki ei tarvitse omassa toiminnassaan. Tällä vähennetään rakennusten ylläpitokustannuksia ja korjausvelkaa sekä saadaan myyntituloja.
- Pysäköinninvalvonnan tuottavuustoimenpiteiden toteuttamista jatketaan.
- Alueiden käytön ja valvonnan osalta pyritään vähentämään katutyöhaittoja ja kehittämään valvonta-toimintaa sekä selkeyttämään maanvuokrauksen periaatteita.
- Saatetaan ulkomainoslaitteiden kilpailutus loppuun.
- Esihenkilötyön hallinnollisen työn kuormaa vähennetään sujuvoittamalla työsuhteen elinkaareen liit-tyviä prosesseja sekä kehittämällä toimialayhteinen perehdytysmateriaaleja.
- SAP-uudistuksen osana tehtävä prosessien kehittäminen yhtenäistää ja tehostaa toimialan toiminta- tapoja.
- Kehitetään asemakaavaprosessin kokonaiskoordinaatiota ja tarkistetaan asemakaavoituksen palve- lumaksujen taso.
- Otetaan käyttöön uusi talousmalli maankäytön suunnitteluun ja seurantaan.

TULOSBUDJETTI JA TOIMINTASUUNNITELMA

31001 KAUPUNKIRAKENNE JA HALLINTO

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	437 375	437 375	447 070	447 070	447 070
Toimintamenot	71 808	71 479	74 058	74 358	74 358
Toimintakate	365 567	365 896	373 013	372 713	372 713

TA2023/TB2023 luvut eivät sisällä Yleisten alueiden kunnossapitoa (oma talousarviokohta 31009 alkaen v. 2024).

TALOUSARVIOKOHDAN PALVELUKOKONAISSUUKSIEN JA PALVELUJEN KUVAUS

Talousarviokohtaan kuuluu Maankäyttö ja kaupunkirakenne sekä Hallinto- ja tukipalvelut -palvelukokonai- suudet, jotka vastaavat seuraavista tehtävistä:

- Maankäytön yleissuunnittelu, yleis- ja asemakaavojen laatiminen sekä niihin liittyvä maanhankinta
- Yleisten alueiden eli katujen, puistojen ja muiden viheralueiden hoitosuunnitelmien laatiminen sekä yleis- ja rakennussuunnittelu
- Maaomaisuuden hallinta ja kaupungin tonttien luovutus rakentamiseen
- Toimialan hallinto- ja tukipalvelu tarjoaa kaupunkiympäristön toimialalle palveluja muun muassa hen- kilöstö-, talous-, viestintä-, hankinta- ja kehittämisasioissa sekä hallinto- ja lakiasioissa.

MÄÄRÄRAHATAULUKKO PALVELUKOKONAISUUDESTA JA PALVELUISTA

Tekstissä palvelukokonaisuustaso (alkuperäinen taulukko)

Ta-kohdan nimi	TB 23 1 000 €	TB 24 1 000 €	Muutos 1 000 €	Muutos %	Keskeisimmät muutosta selittävät tekijät
Maankäyttö ja kaupunkirakenne					
Toimintatulot	437 375	447 070	9 695	2,23	
Toimintamenot	44 158	46 324	2 166	4,91	Henkilöstöresursointi investointihankkeiden suunnitteluun, merelliseen strategiaan, kävelyhankkeisiin sekä kaupunkiuudistusalueiden hankkeisiin
Toimintakate	393 217	400 746	7 529	1,91	
Maka johto					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	3 717	3 726	9	0,24	
Toimintakate	-3 717	-3 726	-9	0,24	
Maankäytön yleissuunnittelu					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	3 893	4 156	263	6,76	
Toimintakate	-3 893	-4 156	-263	6,76	
Asemakaavoitus					
Toimintatulot	400	400	0	0	
Toimintamenot	9 229	9 521	292	3,16	
Toimintakate	-8 829	-9 121	-292	3,31	
Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit					
Toimintatulot	433 725	443 470	9 745	2,25	
Toimintamenot	10 955	11 438	483	4,41	
Toimintakate	422 770	432 032	9 262	2,19	
Liikenne- ja katusuunnittelu					
Toimintatulot	3 250	3 200	-50	-1,54	
Toimintamenot	8 279	9 040	761	9,19	
Toimintakate	-5 029	-5 840	-811	16,13	
Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	8 085	8 443	358	4,43	
Toimintakate	-8 085	-8 443	-358	4,43	

Ta-kohdan nimi	TB 23	TB 24	Muutos €	Muutos %	Keskeisimmät muutosta selittävät tekijät
Hallinto- ja tukipalvelut					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	27 321	28 034	713	2,61	
Toimintakate	- 27 321	-28 034	-713	2,61	
Toimialan ja hallinto- ja tukipalvelujen johto ja esikunta					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	3 630	3 830	200	5,51	
Toimintakate	-3 630	-3 830	-200	5,51	
Hallinto- ja lakipalvelut					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	4 250	4 427	177	4,16	
Toimintakate	-4 250	-4 427	-177	4,16	
Henkilöstöpalvelut					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	1 371	1 426	55	4,01	
Toimintakate	-1 371	-1 426	-55	4,01	
Talous- ja suunnittelupalvelut					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	2 397	2 564	167	6,97	
Toimintakate	-2 397	-2 564	-167	6,97	
Viestintäpalvelut					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	2 169	2 314	145	6,69	
Toimintakate	-2 169	-2 314	-145	6,69	
Hankintapalvelut					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	1 775	2 148	373	21,01	Henkilöstöresursoinnin lisäys vastaamaan tarvetta
Toimintakate	-1 775	-2 148	-373	21,01	
Kehittämisen- ja digitaalisuusiopalvelut					
Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	10 381	10 091	-290	-2,79	Henkilöresursoinnin lisäys ICT-hankkeiden toteuttamiseen, vyörytyssuhteiden muutos
Toimintakate	-10 381	-10 091	290	-2,79	
Ilmastoyksikkö					

Toimintatulot	0	0	0	0	
Toimintamenot	1 348	1 234	-144	-8,46	
Toimintakate	-1 348	-1 234	144	-8,46	

TALOUSARVIOVUODEN KESKEISET TOIMINNAN PAINOPISTEET

Maankäytön ja kaupunkirakenteen toiminnan painopisteet 2024:

- Seurataan viherpinta-alan kaavoitusta ja varmistetaan, että kaavoilla suojellaan enemmän viherpinta-alaa, kuin otetaan rakentamiskäyttöön. Lisäksi huolehditaan viherpinta-alan lisäämisestä ja mahdollistetaan myös urbaanit viherratkaisut. Lisätään katuvihreää.
- Laaditaan aktiivisesti uusia toimenpiteitä ja suunnitelmia kaupungin kasvutavoitteiden ja luonnon yhteensovittamiseksi, esimerkiksi yleiskaavan toteuttamisohjelman päivityksen yhteydessä. Varmistetaan viher- ja virkistysverkoston yhtenäisyys ja ekologisuus.
- Kehitetään viherkertoimia ja niiden laskentaa huomioimaan luonnon monimuotoisuus, ilmastonmuutos ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen.
- Aloitetaan ilmastonmuutoksen myötä lisääntyviin ja voimistuviin hellekausiin varautumisen suunnittelu.
- Helsingin kantakaupungin hulevesitulvariskikohteiden kartoitus, määrittely ja vaikutusten arviointityö valmistuu ja kantakaupungin hulevesitulvariskialueiden ratkaisuvaihtoehdoille kustannusarvioineen, ja Helsingin varautumisen tasolle on alustavat esitykset.
- Varmistetaan että kaupungin maankäyttö tukeutuu toimivaan ja laajentuvaan raide-liikenneverkkoon, ja tiivistetään asemanseutuja.
- Laaditaan osayleiskaavoja tärkeille uudistusalueille kaupungin pitkän aikavälin strategisen kehittymisen varmistamiseksi ja maaomaisuuden hallitsemiseksi.
- Kaavoitetaan vähintään 400 000 kerrosneliometriä asumiseen kaupungin maalle.
- Priorisoidaan kaupungin oman asuntotuotannon tarpeita tontinluovutuksissa.
- Parannetaan kävely-ympäristön laatua, pyöräilyinfraa sekä raideliikenteen sujuvuutta.
- Kehitetään aktiivisesti kaupunki-uudistusalueita, esimerkiksi omistusasuntotuotannon edellytysten, täydennysrakentamisen, yleisten alueiden ja ympäristön parantamisen keinoin. Parannetaan kaupunki-uudistusalueille suunnattavien toimenpiteiden sekä investointien kokoanisvaltaista suunnittelua sekä tiedotusta ja markkinointia.
- Luodaan yrityksille ja tapahtumajärjestäjille sekä kulttuuritoimijoille uusia toimitiloja sekä toiminnan paikkoja.
- Tehdään Hanasaaren voimalaitoksen tulevaisuuden suunnittelua.

Hallinto ja tukipalveluiden toiminnan painopisteet 2024:

- Parannetaan toimialan hankintojen tavoitteellisuutta ja tehokkuutta sekä hankintojen tiedolla johtamista muun muassa määrittämällä toimialan hankintojen periaatteet ja niiden mittarit sekä vakioidaan kilpailutusprosessia.
- Toimialan digitalisaation tiekartta tukee tiedolla johtamisen ja digitalisaation hyödyntämistä. Tiekartan painopisteet ohjaavat toimialan kehittämistä ja toimiala hyödyntää yhä enemmän digitalisaation mahdollisuuksia työn sujuvoittamisessa. Toimeenpannaan digitalisaation tiekarttaa.
- Hallinnon palveluita ja prosesseja kehitetään eri tavoin, esimerkiksi kehitetään laskujen kierron automatisointiastetta.
- Kaupunkiyhteisen SAP-uudistuksen ja henkilöstöhallinnon uuden järjestelmän kehitys ja käyttöönotto toimialalla toteutetaan suunnitelmallisesti kaupunkiyhteisessä aikataulussa.
- Jatketaan henkilöstön hyvinvointia ja osaamista edistäviä toimia sekä kehitetään palvelukokonaisuuksien johtamista.
- Aloitetaan pitkän aikavälin suunnittelu, jossa yhteensovitetään ilmastonmuutoksen hillinnän, siihen sopeutumisen, luonnon monimuotoisuuden ja niukkenevien luonnonvarojen asettamat reunaehdot.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TB 2023	ENN 2023	TAE 2024	Tubu 2024
31001 Kaupunkirakenne ja hallinto	629	626	642	657
Maankäyttö ja kaupunkirakenne	390	390	402	407
Hallinto- ja tukipalvelut	239	236	240	250

31002 TILAT JA RAKENNUUTTAMINEN

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	592 590	601 050	628 110	628 110	620 210
Toimintamenot	340 017	348 613	363 051	362 651	354 751
Toimintakate	252 573	252 437	265 059	265 459	265 459

TALOUSARVIOKOH DAN PALVELUKOKONAISUUKSIEN JA PALVELUJEN KUVAUS

Talousarviokohtaan kuuluu Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden seuraavat tehtävät:

- Vastaa kaupungin omistamien rakennusten suunnittelusta, rakennuttamisesta, ylläpidosta sekä tarpeettomista rakennuksista luopumisesta.
- Järjestää ja ylläpitää tilat kaupungin eri tarpeisiin kuten päiväkodeille, kouluille, sosiaali- ja terveyspalveluille, liikuntapalveluille.
- Järjestää vuokralaiset kaupungin omistamiin liiketiloihin sekä huolehtii vuokrasuhteesta.
- Yleiset alueet palvelu vastaa katu- ja viheralueiden, siltojen ja liikuntapaikkojen rakennuttamisesta, alueiden esirakentamisesta, urakoitsijoiden kilpailuttamisesta, rakennuttamisen kehitystoiminnasta sekä hankkeiden työmaavalvonnasta.

MÄÄRÄRAHATAULUKKO PALVELUKOKONAISUUDESTA JA PALVELUISTA

Ta-kohdan nimi	TB 23 1 000 €	TB 24 1 000 €	Muutos 1 000 €	Muutos %	Keskeisimmät muutosta selittävät tekijät
Palvelukokonaisuus					
Toimintatulot	601 050	620 210	19 160	3,19	
Toimintamenot	348 613	354 751	6 138	1,76	
Toimintakate	252 437	265 459	13 022	5,16	
Tilat palvelu					
Toimintatulot	596 040	614 810	18 770	3,15	Sisäisten vuokrien nousu
Toimintamenot	345 390	350 640	5 250	1,52	Vastuuperiaatteen nousu, energiakustannusten lasku, kunnossapidon säästöt
Toimintakate	250 650	264 170	13 520	5,39	
Yleiset alueet netto					
Toimintatulot	5 010	5 400	390	8	Henkilöstön määrän kasvu lisää tuntikirjausten määrää
Toimintamenot	3 223	4 112	889	28	Henkilöstön määrän kasvu
Toimintakate	1 787	1 288	-499	-28	

TALOUSARVIOVUODEN KESKEISET TOIMINNAN PAINOPISTEET

Tilat ja rakennuttaminen toiminnan painopisteet 2024:

- Edistetään kiertotaloutta mm. laajentamalla työmailta ylijäävien maamassojen kierrättämistä ja seurantaan sekä tehostamalla kiintokalusteiden kierrättämistä talonrakennustyömailta. Kaivumaiden, kivaineksen ja uusiomateriaalien hyötykäytön periaatteet sekä toimenpideohjelma päivitetään ja toimenpideohjelmaa toteutetaan. Pilotoidaan massatyökalua kahdessa toimitilan rakennushankkeessa.
- Rakentamisen päästöjä vähennetään esimerkiksi sähköisillä työkaluilla GreenDeal-sopimuksen mukaisesti ja kehitetään päästölaskentaa.
- Työmaiden järjestelyihin kiinnitetään edelleen huomiota ja ohjataan urakoitsijoita siten, että työmaista aiheutuva haitta asukkaille olisi mahdollisimman pieni. Otetaan käyttöön työnaikaisten liikennejärjestelyiden mittari.
- Otetaan käyttöön tie- ja katutöiden ja muille yleisille alueille kohdentuvien rakennus- ja korjaustöiden työmaalupaus. Jokaiselle hankkeelle asetetaan aikataulukilpailu, jolla minimoidaan kaupunkilaisille töistä aiheutuvan haitan kesto. Aikataulukilpailut ja niiden toteuma tai poikkeama raportoidaan hankekohtaisesti rakennus- ja yleiset alueet -jaostolle. Vahvistetaan töiden nopeaa toteutumista oman toiminnan ohjaamisessa, kilpailutuksissa ja urakkasopimuksissa.
- Koulu- ja päiväkotitilojen rakentamisen suunnitteluohjeistusta selkeytetään ja päivitetään yhdessä Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa.
- Varmistetaan, että kaupungin omistamien tilojen huoltopyyntöjen vasteaika on sopimusten mukainen ja kiinnitetään erityistä huomiota kaupunkiuudistusalueiden huoltopyyntöihin.
- Helpotetaan tyhjillään olevien kivijalkatilojen vuokraamista valituilla alueilla kokeiluluonteisesti.
- Parannetaan tietojärjestelmien luotettavuutta ja panostetaan tiedon oikeellisuuteen. Tuotetaan selkeitä raportteja, joiden perusteella johtamista voidaan kehittää.
- Kuvataan tilaverkkosuunnittelun prosessi ja selkeytetään asiakastoimialojen tilapalveluiden ja Kaupunkiympäristön toimialan Tilat-palvelun rooleja.
- Parannetaan palvelutilojen kunnossapito- ja korjaustöiden suoritusaikaa ja kiinnitetään erityistä huomiota piha-alueiden hoitoon.
- Laaditaan pitkän tähtäimen kunnossapitosuunnitelmia niihin tiloihin, jotka on tarkoitus pitää kaupungin omassa omistuksessa.
- Jatketaan niistä tiloista luopumista, joita kaupunki ei tarvitse omassa käytössään toimitilastrategian mukaisesti.
- Pyritään löytämään keinoja parantaa tilojen järjestämisen kustannustehokkuutta: ensi vaiheessa selvitetään tilojen hankesuunnitteluvaiheen kustannuksia tietopohjan keräämiseksi.
- Vuoden 2024 aikana selvitetään mahdollisuutta antaa muille toimialoille vapaus valita kaupunkiympäristön toimialan tarjoamien tilojen sijasta avoimilta kiinteistömarkkinoilta löytyvät toimitilat suoraan sekä sujuvoitetaan kaupunkiympäristön ja muiden toimialojen yhteistyötä tilakysymyksissä.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TB 2023	ENN 2023	TAE 2024	Tubu 2024
31002 Tilat ja rakennuttaminen	350	354	363	363
Tilat	312	312	312	312
Rakennuttaminen	38	42	51	51

31003 ASUNTOTUOTANTO

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	32 548	30 370	36 490	36 490	34 707
Toimintamenot	26 005	23 883	29 947	29 847	28 064
Toimintakate	6 543	6 487	6 543	6 643	6 643

TALOUSARVIOKOH DAN PALVELUKOKONAISUUKSIEN JA PALVELUJEN KUVAUS

Talousarviokohtaan kuuluu Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden asuntotuotantopalveluiden seuraavat tehtävät:

- Rakennuttaa Hitas-omistusasuntoja sekä Helsingin kaupungin yhtiöiden asumisoikeus- ja vuokra-asuntoja.
- Vastaa kaupunkikonsernin asuntoyhtiöiden peruskorjausten rakennuttamisesta.
- Myy Hitas-omistusasuntoja sekä rakennuttamiaan uudistuotannon asumisoikeusasuntoja.

MÄÄRÄRAHATAULUKKO PALVELUKOKONAISUUDESTA JA PALVELUISTA

Ta-kohdan nimi	TB 23 1 000 €	TB 24 1 000 €	Muutos 1 000 €	Muutos %	Keskeisimmät muutosta selittävät tekijät
Asuntotuotanto					
Toimintatulot	30 370	34 707	4 337	14,3	
Toimintamenot	23 883	28 064	4 181	17,5	
Toimintakate	6 487	6 643	156	2,4	

TALOUSARVIOVUODEN KESKEISET TOIMINNAN PAINOPISTEET

- Rakentamisen päästöjä vähennetään GreenDeal-sopimuksen mukaisesti.
- Työmaita ohjataan käyttämään entistä enemmän uusiutuvaa energiaa ja rakennusten elinkaaren aikaista hiilijalanjälkeä pyritään pienentämään.
- Aloitetaan mahdollisimman monen asunnon rakentaminen, huomioiden vallitseva markkinatilanne ja toimintaympäristö.
- Tehostetaan hankintoja, sopimuksia, sopimusohjausta ja prosesseja.
- Käynnistetään tuottavuustarkastelusta johdettuja toimenpiteitä.
- Edistetään tiedolla johtamista ja parannetaan tietojärjestelmissä olevan tiedon laatua.
- Hyödynnetään aiempaa paremmin asiakaskyselyiden tuloksia ja vahvistetaan asiakasajattelua koko organisaatiossa.
- Osallistutaan AM-ohjelman valmisteluun ja vahvistetaan ARA-yhteistyötä.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TB 2023	ENN 2023	TAE 2024	Tabu 2024
31003 Asuntotuotanto	109	90	99	96

31008 PALVELUT JA LUVAT

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	136 948	138 933	148 908	150 408	150 788
Toimintamenot	107 943	110 000	116 484	115 844	116 224
Toimintakate	29 005	28 933	32 424	34 564	34 564

TA2023/TB2023 sisältää Asuntoyksikön (siirtyy Tilat-palvelusta Palvelut ja luvat palvelukokonaisuuteen alkaen v. 2024)

TALOUSARVIOKOH DAN PALVELUKOKONAISUUKSIEN JA PALVELUJEN KUVAUS

Talousarviokohta pitää sisällään Palvelut ja luvat -palvelukokonaisuuden, joka:

- Vastaa asuntojen järjestämisestä kaupungin omiin tarpeisiin, asunnonvälityksestä ja asumisen viranomaispalvelusta.
- Vastaa toimialan keskitetystä asiakaspalvelusta sekä yleisten alueiden käytön ohjauksesta ja valvonnasta.
- Huolehtii kaupungin kiinteistönmuodostamis- ja rekisteröintitehtävistä, osoitepäätöksistä, mittauspalveluista sekä paikkatieto- ja kartastotehtävistä. Kaupunkimittauspalvelut tuottaa ja julkaisee kaupungin keskeisimmät kartta- ja paikkatietoaineistot sekä tukee näihin pohjautuvien verkkopalvelujen tuottamista.
- Vastaa kaupungin pysäköinninvalvonnasta ja pysäköintipalveluista.
- Vastaa rakennusvalvonnasta, käsittelee lupahakemukset ja tallentaa rakennussuunnitelmat sekä valvoo rakennustyötä ja rakennettua ympäristöä.
- Vastaa ympäristön-, luonnon- ja vesien- sekä terveydensuojelusta, tupakkavalvonnasta, elintarvike- ja eläinsuojeluvalvonnasta sekä talousveden valvonnasta ja eläinlääkintähuollosta.

MÄÄRÄRAHATAULUKKO PALVELUKOKONAISUUDESTA JA PALVELUISTA

Ta-kohdan nimi	TB 23 1 000 €	TB 24 1 000 €	Muutos 1 000€	Muutos %	Keskeisimmät muutosta selittävät tekijät
Palvelukokonaisuus					
Toimintatulot	138 933	150 788	11 855	8,5	
Toimintamenot	110 000	116 224	6 224	5,7	
Toimintakate	28 933	34 564	5 631	19,5	
Palvelut ja luvat johto					
Toimintatulot	-	-	-	0,0	
Toimintamenot	7 511	10 047	2 536	33,8	ICT-kulujen kasvu
Toimintakate	-7 511	-10 047	-2 536	-33,8	
Asukas- ja yrityspalvelut					
Toimintatulot	22 000	25 430	3 430	15,6	Katutyöluopien tulot kasvavat
Toimintamenot	5 045	5 533	488	9,7	Henkilöstöresursoinnin lisäys vastaamaan tarvetta
Toimintakate	16 955	19 897	2 942	17,4	
Kaupunkimittauspalvelut					
Toimintatulot	2 424	1 924	-500	-20,6	Rakentamisen suhdanne laskussa
Toimintamenot	6 223	6 279	56	0,9	
Toimintakate	-3 799	-4 355	-556	-14,6	
Pysäköinninvalvonta					
Toimintatulot	39 530	48 150	8 620	21,8	Pysäköinninvalvonnan tulot kasvavat
Toimintamenot	8 596	8 960	364	4,2	
Toimintakate	30 934	39 190	8 256	26,7	
Rakennusvalvonta					
Toimintatulot	10 531	9 531	-1 000	-9,5	Rakentamisen suhdanne laskussa
Toimintamenot	8 060	8 281	221	2,7	

Toimintakate	2 471	1 250	-1 221	-49,4	
Ympäristöpalvelut					
Toimintatulot	3 308	3 323	15	0,5	
Toimintamenot	11 891	12 833	942	7,9	Henkilöstöresursoinnin lisäys vastaamaan tarvetta
Toimintakate	-8 583	-9 510	-927	10,8	
Asumisen palvelut					
Toimintatulot	61 140	62 430	1 290	2,1	
Toimintamenot	62 674	64 291	1 617	2,6	
Toimintakate	-1 534	-1 861	-327	-21,3	

TALOUSARVIOVUODEN KESKEISET TOIMINNAN PAINOPISTEET

- Asumisen palveluiden kautta vuokrattujen asuntojen vuokrausaste kohotetaan 92 %:iin, ja tyhjäkäynnistä johtuvat kustannukset pienenevät. Tukiasunnot kohdennetaan niitä eniten tarvitseville, ja siirtymiä eri asumismuotojen välillä sujuvoitetaan. Asumisneuvonnalla vähennetään häätöjä.
- Varmistetaan, että yleisten alueiden käyttö tapahtumissa sekä yritys- ja palvelutoiminnassa on sujuvaa. Tapahtumatoimijoita tuetaan lisäksi tunnistamaan elintarvikkeisiin ja ympäristöön liittyvät riskit ja hallitsemaan niitä.
- Keskitytään siihen, että toimialan asiakaspalvelu on sujuvaa, monikanavaista ja automatisoidumpaa ja että sujuva asiointikokemus on palveluiden kehittämisessä prioriteetti.
- Huolehditaan siitä, että kasvavan kaupungin päätöksenteko ja suunnittelu perustuu ajantasaiseen ja laadukkaaseen paikkatietoperustaan ja sijaintitietoon.
- Huolehditaan liikenneturvallisuudesta kattavalla ja tehokkaalla pysäköinninvalvonnalla. Varmistetaan, että pysäköinninvalvonnan oikaisuvaatimuskäsittely toteutuu hallintolain mukaisesti entistä nopeammin ja että pysäköintitunnusten verkkokauppa ja uusi toiminnanohjausjärjestelmä sujuvoittavat sähköistä asiointia. Kartoitetaan asukaspysäköinnin määrä eri pysäköintialueilla ja varmistetaan ettei paikkojen määrä kullakin alueella vähene kohtuuttomasti. Kehitetään joustavia ja digitaalisia reaaliaikaisia järjestelmiä niin, että pysäköintipaikkoja ei turhaan varata muihin tarkoituksiin ja katutyöt nopeutuvat. Kiinnitetään erityistä huomiota sähköautojen latausinfraan kehittämiseen asukaspysäköintitunnusalueilla. Toimeenpannaan sähköautojen latauspisteiden luvituksen malli ja sen integroituminen asukaspysäköintijärjestelmään niin, että syntyy mahdollisuus ladata sähköautoa asukaspysäköintialueella asukaspysäköintitunnuksella.
- Tilapäisissä liikennejärjestelyissä huomioidaan entistä paremmin kävelijöiden ja pyöräilijöiden liikkuksen turvallisuus ja sujuvuus. Lyhennetään katujen ja muiden yleisten alueiden varausaikoja työmaa- ja vastaavaan käyttöön mm. hinnoittelumallia muuttamalla sekä ohjataan mahdollisimman lyhytaikaiseen tai vain päiväsaikaan tapahtuvaan katualueen ja yleisten alueiden varaamiseen.
- Rakennetun ympäristön toimivuus ja turvallisuus varmistetaan muun muassa kehittämällä rakennuslupaprosessin laatua ja sujuvuutta.
- Helsingin ympäristön tilaa kohennetaan sekä monimuotoisuuden ja Itämeren elpymisen edellytyksiä parannetaan suunnitelmallisella luonnonsuojelutyöllä.
- Terveellinen ja ekologisesti kestävä elinympäristö mahdollistetaan ympäristövaikutusten arvioinnilla sekä sujuvalla ja ripeällä lupa- ja valvontatoiminnalla.
- Elintarviketurvallisuuteen panostetaan, jotta muun muassa ruokamyrkytys epidemioita esiintyisi nykyistä vähemmän.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TB 2023	ENN 2023	TAE 2024	Tubu 2024
31008 Palvelut ja luvat	581	581	609	613
Asukas- ja yrityspalvelut	73	73	88	86
Kaupunkimittaupalvelut	102	102	104	103
Pysäköinninvalvonta	113	113	114	114

Rakennusvalvonta	109	109	112	109
Ympäristöpalvelut	124	124	131	138
Asumisen palvelut	58	58	58	61

31009 YLEISTEN ALUEIDEN KUNNOSSAPITO

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	10 787	10 787	10 424	10 424	10 424
Toimintamenot	91 029	91 439	98 877	102 377	102 377
Toimintakate	-80 242	-80 652	-88 453	-91 953	-91 953

TALOUSARVIOKOH DAN PALVELUKOKONAISUUKSIEN JA PALVELUJEN KUVAUS

Talousarviokohtaan kuuluu Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden seuraavat tehtävät:

- Vastaa katu- ja viheralueiden sekä saarien kunnossapidon järjestämisestä, valvonnasta ja korjausten teettämisestä.
- Vastaa yleisiä alueita palvelevien teknisten järjestelmien hankinnasta, rakennuttamisesta, suunnittelusta ja kunnossapidosta sekä niitä palvelevien teknisten järjestelmien kehittämisestä ja hallinnasta.
- Vastaa yleisten alueiden omaisuustiedon ja omaisuustietojärjestelmien hallinnasta, palvelun laadunhallinnasta, saadun asiakaspalautteen analysoinnista ja hyödyntämisestä toiminnassa sekä silta- ja muun taitorakenneomaisuuden hallinnasta.
- Vastaa kaupungin massatalouden ja aluerakentamiskohtaisen työmaalogistiikan koordinoinnista
- Vastaa toimialan vesiluvista, koordinoi yleisten alueiden ympäristötekniisten asioiden kehittämistä ja osallistuu esirakentamiseen.

MÄÄRÄRAHATAULUKKO PALVELUKOKONAISUUDESTA JA PALVELUISTA

Ta-kohdan nimi	TB 23 1 000 €	TB 24 1 000 €	Muutos 1 000 €	Muutos %	Keskeisimmät muutosta selittävät tekijät
Yleiset alueet (Omaisuudenhallinta, Kunnossapito, Kaupunkitekniikka, Ylä johto)					
Toimintatulot	10 787	10 424	-363	-3,5	Osittaisvastuun päättymisen
Toimintamenot	91 439	102 377	10 938	12,0	Kustannusten nousu, talvihoidon määrärahavajeeseen vastaaminen
Toimintakate	-80 652	-91 953	-11 301	14,0	

TALOUSARVIOVUODEN KESKEISET TOIMINNAN PAINOPISTEET

- Toteutetaan roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelmaa ja nostetaan puhtaanapidon tasoa kaupunki-uudistusalueilla ja Sympisten ympäristössä. Huumeruiskuastioiden keräystä jatketaan ja sijoituspaikoissa huomioidaan Sympisten lähialueet.
- Vaihdetään vähintään 9 000 kpl ulkovalaisimia LED-valaisimiksi sähkönkäytön vähentämiseksi ja toteutetaan valaisimiin valaisinkohtainen ohjaus, jolla voidaan esimerkiksi himmentää valaistusta.
- Talvihoidon laatutasoa nostetaan uusissa kilpailutetuissa urakoissa Herttoniemessä ja Mellunkylässä talvihoidon päivitettyjen laatuvaatimusten mukaisesti.
- Laajennetaan tehostetusti hoidettua pyöräilyverkostoa 10 kilometrillä. Nostetaan jalankulun ja pyöräilyn pääväylien talvihoidon laatutasoa 100 kilometrin matkalla. Tehostettua valvontaa jatketaan kaupungin omien kolmen kunnossapidon valvojan lisäksi pyörällä tehtävällä erillisvalvonnalla sekä urakoitsijoiden omavalvonnalla.

- Kehitetään lumenhallintaa talvikunnossapidon laadun varmistamiseksi ja lumen merivastaanoton lopettamiseksi tulevien vuosien aikana.
- Jatketaan teknisen palvelustrategian toimeenpanoa ja kilpailutetaan kunnossapito uusin laatuvaatimuksin Tapaninkylän, Itä-Helsingin ja Östersundomin alueilla.
- Edistetään luonnon monimuotoisuuden edellytyksiä esimerkiksi muuttamalla nurmikoita niityiksi ja jättämällä lahopuita maastoon.
- Asiakkuuksien seurannan työkaluja ja menetelmiä kehitetään edelleen sekä tuotetaan ja koostetaan asiakkuustietoa toiminnan tueksi.
- Kehitetään tiedolla johtamista omaisuudenhallinnassa.

TALouden SOPEUTTAMISEN TOIMENPITEET

Liitteenä 14 on listaus sopeuttamistoimenpiteistä, joihin ryhdytään poikkeuksellisen lumisen talven edellyttämien muiden toimenpiteiden käyttöönoton seurauksena.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	TB 2023	ENN 2023	TAE 2024	Tabu 2024
31009 Yleisten alueiden kunnossapito	70	74	75	75

31004 HSL – ja HSY KUNTAYHTYMIEN MAKSUOSUUDET

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	234 402	234 402	243 790	244 790	244 790
Toimintakate	-234 402	-234 402	-243 790	-244 790	-244 790

- HSL-kuntayhtymän maksuosuus vuonna 2024 on 242,5 miljoonaa euroa. Maksuosuuden kasvu on seurausta merkittävien joukkoliikennehankkeiden valmistumisesta. Joukkoliikennejärjestelmän kustannusten matkustajamääriä ja lipputulota nopeampi nousu näkyy kuntien rahoitustarpeen kasvuna.
- Helsinki katsoo, että kuntaosuuden nousu kytkeytyy joukkoliikenteen houkuttelevuuden ja palvelutason parantamiseen tähtääviin toimiin ja on siten linjassa sen mukaisesti, mitä kaupunginhallitus lausui 28.8.2023 HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmasta.
- Helsinki kohdentaa noin ½ kumulatiivisesta ylijäämästään vuoden 2024 kuntaosuuteen.
- Kuntayhtymän perussopimuksen mukaan kuntayhtymä rahoittaa toimintansa lipputulolla, jäsenkuntien kuntaosuuksilla, valtion avustuksilla ja muilla tuloilla. Jäsenkunnille kohdistetaan kuntayhtymän eri tehtävistä aiheutuvat kulut palvelujen käytön mukaisesti. Lipputulot kohdistetaan kunnittain kunta-kohtaisen lipputulokertymän perusteella. Kuntaosuuksilla katetaan kullekin kunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotus.
- HSY-kuntayhtymän maksuosuus vuonna 2024 on 2,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 maksuosuus on 2,4 miljoonaa euroa ja 2,5 miljoonaa euroa vuonna 2026.

31006 TUKI LIIKENNELIIKELAITOKSELLE

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	5 956	5 956	19 684	19 684	19 684
Toimintakate	-5 956	-5 956	-19 684	-19 684	-19 684

- Kaupunki maksaa liikenneliikelaitokselle (HKL) suoraa tukea 19,684 miljoonaa euroa vuonna 2024.

- Kaupungin tuella HKL kattaa ne menot, joita se ei pysty laskuttamaan HSL:ltä tai muulta taholta.
- Infrainvestointien rahoittamiseen käytettävien lainojen korkojen nousu sekä Länsimetron vastikkeiden nousu lisäävät kaupungin tuen tarvetta vuonna 2024.
- Tuessa on huomioitu myös Kampin metroaseman liukuportaan alaskirjaus 2,0 miljoonaa euroa.
- HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määritelty, että kaupungit voivat laskuttaa infran pääomakuluista puolet HSL:ltä ja toinen puoli infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi.
- Kantametron osalta HKL laskuttaa kaupungilta metroinfraomaisuuden poistoista 50 prosenttia ja infraomaisuuden hankintaan kohdistuvista todellisista korkokuluista 100 prosenttia.
- Länsimetrostä kaupungin maksettavaksi tulee infrakuluista se osuus, jota HKL ei pysty laskuttamaan HSL:ltä.

31007 INFRAKORVAUS HSL:LTÄ JA MAKSU KAUPUNKILIIKENNE OY:LLE

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Toimintatulot	29 800	29 800	38 695	38 695	38 695
Toimintamenot	40 700	40 700	58 563	58 563	52 740
Toimintakate	-10 900	-10 900	-19 868	-19 868	-14 045

- HSL:ltä laskutettava infrakorvaus sisältää voimassa olevan infrasopimuksen mukaisesti infraan liittyvät käyttökulut, poistot ja korot. Infrakorvaus sisältää raitio-, juna-, lautta- ja bussi-infran. Bussi-infrasta mukana ovat Espoon (Kampin), Malmin, Elielinaukion, Herttoniemen, Itäkeskuksen ja Rautatientorin bussiterminaalit sekä Paloheinän bussitunneli ja bussien sähkönlatausinfra.
- Kaupunki maksaa kaupunkiliikenneyhtiölle korvausta sen hallinnoiman infran käyttöoikeudesta sekä infraa koskevista investoinneista, ylläpidosta ja hallinnoinnista sekä muista kaupunkiliikenneyhtiön kaupungille tuottamista palveluista.
- Palvelukorvaus on kattavampi kuin HSL:n maksama infrakorvaus. Palvelukorvaukseen sisältyvät mm. kaupunkipyöräjärjestelmä, liityntäpysäköinti-infra ja Kruunuvuoren lauttaliikenne, jotka eivät sisälly HSL:n infrakorvaukseen.
- Muusta joukkoliikenteestä poiketen kaupunki järjestää Kruunuvuoren lauttaliikenteen itse.
- Lisäksi HSL:n infrakorvauksessa pääomakustannuksista (poistot ja korot) korvataan vain 50 prosenttia, palvelukorvauksessa pääomakustannukset korvataan täysimääräisesti.
- Palvelukorvauksen ja HSL:n infrakorvauksen taso nousee vuosina 2024–2026. Korvausten nousu aiheutuu Raide-Jokerin sekä Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen valmistumisesta. Palvelukorvausta nostaa lisäksi yleisen korkotason nousu.
- Infrakorvauksen korko on laskennallinen, eikä muutu.
- Raide-Jokeri sisältyy täysimääräisesti vuoden 2024 palvelukorvaukseen ja Kalasatamasta Pasilaan -hanke vuoden 2025 palvelukorvaukseen. Palvelukorvausta määriteltäessä on arvioitu, että Kalasatamasta Pasilaan -kokonaisuuden liikennöinti alkaisi syksyllä 2024.

INVESTOINTIOSA

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot	64 350	64 350	12 350	12 350	12 350
Menot	731 246	731 246	731 587	829 827	829 827
Netto	-666 898	-666 898	-719 237	-817 477	-817 477
Ylitysoikeus	106 709	106 709			

Investointien toteutuskyvykkyuden parantamiseksi ja kokonaisuuden johtamisen tehostamiseksi infrainvestointien talousarviorivit yhdistetään kaupunkiympäristölautakunnan esittämällä tavalla talousarviossa 2026. Talousarviokohdat säilytetään suunnittelussa, seurannassa ja raportoinnissa eriteltyinä.

Kaupunki maksaa Kaupunkiliikenne Oy:lle sen tuottamista palveluista palvelukorvausta. Tulevina vuosina yhtiölle maksettavan palvelukorvauksen suuruus muuttuu yhtiön tekemien joukkoliikenneinvestointien seurauksena. Kaupunkiympäristön talousarvion osana on erittely Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne Oy:n suunnitteilla olevista investoinneista 2024–2033 sekä arvio palvelukorvauksen kehityksestä 2024–2033.

Liite 13 Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne Oy:n suunnitteilla olevat investoinnit 2024–2033 sekä arvio palvelukorvauksen kehityksestä 2024–2033

801 KIINTEÄ OMAISUUS

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot	4 250	4 250	4 250	4 250	4 250
Menot	47 200	47 200	57 900	59 400	59 400
Netto	-42 950	-42 950	-53 650	-55 150	-55 150
Ylitysoikeus	432	432			

8 01 50 Kiinteän omaisuuden myynti

Vuonna 2024 kiinteää omaisuutta arvioidaan myytävän 85 miljoonalla eurolla, josta kiinteän omaisuuden myyntiin kirjataan tasearvon mukaiset 4,25 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät 80,75 miljoonan euron myyntivoitot kirjataan tuloiksi talousarviokohtaan Kaupunkirakenne. Vuonna 2025 suunnitellaan saavutettavan aleneva 65 miljoonan euron maanmyyntitulot ja vuonna 2026 edelleen 65 miljoonan euron myyntitulo. Myyntiarvion toteutumiseen liittyy suhdannetilanteen takia poikkeuksellista epävarmuutta. Lisäksi myyntitulon saavuttaminen edellyttää, että myytäviksi päätettyjen tonttien asemakaavat vahvistuvat suunnitellusti ja tonttien luovuttamisen vaatimien katujen, esirakentamisen ja rakennuskelpoiseksi saattamisen rahoitus- ja toteutusresurssit on ajoissa varmistettu.

Kaupunginhallitus on 1.4.2019 hyväksynyt uudet tontinluovutuslinjaukset, jossa tontit luovutetaan ensisijaisesti vuokraamalla, ja myymällä vain erityisistä syistä. Ennen linjauspäätöstä tehdyissä sopimuksissa ja varauksissa noudatetaan kuitenkin jo tehtyjä sopimuksia (vuokraus osto-optioin) sekä päätöksiä luovutusmuodosta. Linjausten yhteydessä arvioitiin, että tehtyjen sopimusten ja varausten toteutuminen lähivuosien osalta mahdollistaisi keskimäärin 100 miljoonan euron vuosittaiset maanmyyntitulot vuosille 2019–2023. Tämän jälkeen myyntitulot ovat vuosittain pienemmällä tasolla, ellei linjaukseen tehdä tarkistuksia tontinluovutuslinjausten arvioinnin yhteydessä vuonna 2024.

8 01 01 Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset, Kyhk käytettäväksi

Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä kaavoituskorvaukset (8 01 01) on talousarviossa osoitettu vuodelle 2024 määrärahaa 42,5 miljoonaa euroa.

Määräraha pitää sisällään aiemmin talousarviokohtaan Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit (8 01 03 02) sisältyneen määrärahatarpeen. Vuodelle 2024 kohdistuu myös erityisesti Eteläisen Postipuiston, Huopalahdenportin ja Pitäjänmäen aseman asemakaavojen maankäyttösopimusten kirjanpitemäärärahatarpeet yhteensä noin 20,9 miljoonaa euroa. Jatkossakin maanhankinnan määrärahatarpeet ovat täydennysrakentamisen takia aiempaa määrärahatasoa korkeampia, kuitenkin niin että tarve vaihtelee vuosittain.

Täydennysrakentamiskorvauksella hankitaan kaupungille maata ja uutta asuinrakennusoikeutta. Korvausinvestoinneilla hankitut alueet saatetaan rakentamiskelpoisiksi tonteiksi. Kaupunginhallituksen 26.4.2021 hyväksymän Maapoliittisten linjausten 2. osan myötä hankintamäärärahaa ennakoidaan tarvittavan erityisesti myös muiden yleiskaavan toteuttamissuunnitelman kärkihankkeiden kuin AM-ohjelman kaupunkiuudistusalueiden tavoitteiden toteutumisen edistämiseksi.

Esitetty määräraha ei sisällä maanvaihtojen, erillisten ennakoimattomien hankkeiden vaatimien (kiireellisten) maanhankintojen eikä maankäyttösopimusten maana saatavien maankäyttökorvausten ja niihin liittyvien kiinteistöjärjestelyjen vaatimia ns. teknisiä määrärahoja, joiden määrät vuositasolla suuresti vaihtelevat. Niiden osalta esitetään tapauskohtaisesti ylitysoikeuksia, ellei näitä tarpeita ole huomioitu määrärahavaroissa.

8 01 03 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, Kylv käytettäväksi

8 01 03 01 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Talousarviokohdalle on osoitettu vuodelle 2024 määrärahaa yhteensä 16,9 miljoonaa euroa.

Projektialueiden ulkopuolisten täydennysrakennusalueiden rakentamiskelpoiseksi saattamiseen varattua määrärahaa käytetään luomaan edellytyksiä erilaisten rakennushankkeiden toteuttamiseen. Vuosittain keskimäärin 40–70 asunto- ja toimitilatonttia sekä useita kaupungin palveluverkon kehittämiseen liittyvää tonttia saatetaan määrärahalla rakentamiskelpoiseksi. Määrärahalla toteutettavat toimenpiteet koskevat muun muassa pilaantuneiden maiden puhdistamista, johtosiirtoja, rakennusten purkuja sekä muuta esirakentamista.

Vuonna 2024 määrärahalla toteutetaan vuodelta 2023 jatkuvia hankkeita sekä niitä hankkeita, joihin on sitouduttu erilaisin sopimuksin. Lisäksi käynnistetään uusia palveluverkon kehittämiseen ja täydennysrakentamiseen liittyviä esirakennushankkeita. Merkittävimmät tiedossa olevat kohteet ovat Keskustan terveys- ja hyvinvointikeskuksen esirakentaminen, Vuosaaren lukion purkuhanke sekä Huopalahdenportin puron siirtohanke.

Liite 3, Hankeohjelma 801 Kiinteä omaisuus 2024

802 RAKENNUKSET

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	304 520	304 520	312 400	391 040	391 040
Netto	-304 520	-304 520	-312 400	-391 040	-391 040
Ylitysoikeus	60 000	60 000			

Talonrakennusinvestointeihin on vuodelle 2024 osoitettu yhteensä 391,04 miljoonaa euroa, josta uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 160,59 miljoonaa euroa sekä korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 230,45 miljoonaa euroa.

Rakentamisohjelman toteutuminen edellyttää ripeää tarveselvitysten, hankesuunnitelmien ja toteutussuunnitelmien laadintaa. Rakentamisohjelman toteuttamisen haasteena on resurssien riittävyys ja riskinä hankkeiden viivästyminen.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Lähivuosien merkittävimmät vuokra- ja osakehankkeet ovat Maatullin ala-asteen ja päiväkotit Mintun korvaava uudisrakennus, Vallilan ala-aste ja Stadin ammattiopiston Roihupellon kampus.

Ohjelmakauden 2024–2033 muita merkittäviä vuokra- ja osakehankkeita ovat Haagan, Oulunkylän, Malmin ja Keskustan perhekeskukset ja terveys- ja hyvinvointikeskukset, Laakson yhteissairaala, Mellunmäen peruskoulu, Siltamäen uusi korvaava koulu ja päiväkotit, Pohjois-Pasilan uusi koulu ja päiväkotit, Hermanninrannan peruskoulu, Malminkartanon keskuskoulu, päiväkotit ja kirjasto, Englantilaisen koulun sekä Rudolf Steiner -koulun uudet tilat ja Ystäväydenpuiston yhteisväestönsuoja. Näiden tilojen rakentamista suunnitellaan rahoitettavaksi investointiohjelman ulkopuolelta.

8 02 01 Uudis- ja lisärakennushankkeet, Kylv käytettäväksi

Uudisrakentamisen pääpaino on uusien projektialueiden palvelurakennusten ja korvaavien uudisrakennusten toteuttamisessa. Talousarviovuoden 2024 merkittävimmät rakentamisvaiheissa olevat uudisrakennushankkeet ovat Kruunuvuorenrannan keskuskoulu, päiväkotit ja liikuntatilat, Kannelmäen peruskoulun ja päiväkodin uudisrakennus, Oulunkylän ala-aste ja päiväkodin laajennus ja C-osan korvaava tila, Pasilan peruskoulu ja päiväkotit, Kottbyn grundskolanin korvaava uudisrakennus, lasten päiväkodit Nihti, Pelimanni, Elka, Jäkälä ja Tunturi sekä Kontulan pelastusasema.

Suunnitteluvaiheissa on myös lukuisia merkittäviä uudisrakennushankkeita mm. Suutarilan monitoimitalo, Vartiokylän ala-asteen ja päiväkodin korvaava uudisrakennus, Puistolan peruskoulu, päiväkotit ja liikuntatilat,

Merilahden peruskoulun korvaava uudisrakennus, Myllypuron terveys- ja hyvinvointikeskus, Malmin sairaalan laajennus ja Bunkkerin korvaava uudisrakennus.

Kuvan liikuntapalveluiden huoltorakennusten konseptikehitykseen on varattu 1 miljoonaa euroa vuodelle 2024. Korvaavien huoltorakennusten prioriteettilista laaditaan Kuva-Kymp yhteistyöllä kevään 2024 aikana.

8 02 02 Korjaushankkeet, Kyln käytettäväksi

Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on kaikkien toimitilojen mutta varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyden ja turvallisuuden varmistaminen. Vuonna 2024 korjausrakentamisen investointitaso on n. 230,45 miljoonaa euroa.

Talousarviovuoden 2024 merkittävimmät rakentamisvaiheissa olevat korjaushankkeet ovat Pihlajiston ala-asteen, Käpylän peruskoulun Untamo-rakennuksen, Grundskolan Norsen Cygnaeus-enhetenin, Gymnasiet Lärkanin (Hoplaxskolan), Hoplaxskolanin Lokkalantien toimipisteen, Taivallahden peruskoulun ja Kallion ala-asteen sekä Finlandiatalon perusparannukset.

Suunnitteluvaiheessa on myös lukuisia korjaushankkeita mm. Malmin peruskoulun, Maunulan ala-asteen koulun, Pitäjänmäen peruskoulun, kirjaston ja nuorisotalon sekä Töölön kisahallin perusparannus.

Kestävän kehityksen investointeihin on varattu 2,5 miljoonaa euroa sisältäen aurinkosähkön energiatehokkuusinvestoinnit.

Kohdennettujen hankkeiden lisäksi vuodelle 2024 kohdentamattomiin korjaushankkeisiin on varattu 3 miljoonaa euroa. Määräraha käytetään välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä ja sillä rahoitetaan lisä- ja väistötilojen investointiosuudet.

Liite 4 Hankeohjelma rakennukset 2024–2033

Liite 5 Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset vuosille 2024–2033

803 KADUT JA LIIKENNEVÄYLÄT

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	84 800	84 800	97 500	98 000	98 000
Netto	-84 800	-84 800	-97 500	-98 000	-98 000
Ylitysoikeus	6 998	6 998			

8 03 01 Uudisrakentaminen, perusparantaminen ja muut investoinnit, Kyln käytettäväksi

Talousarviokohdalle on osoitettu vuodelle 2024 määrärahaa yhteensä 95,0 miljoonaa euroa.

Määrärahalla turvataan jo käynnissä olevien hankkeiden eteneminen, asuntotuotannon mahdollistavat edellytysinvestoinnit sekä alueiden tasapainon kehittäminen. Priorisoinnissa on lisäksi huomioitu infraomaisuuden oikea-aikainen perusparantaminen sekä kestävän liikkumisen edistäminen.

8 03 01 01 Uudisrakentaminen

Katujen uudisrakentamiseen on osoitettu 25,8 miljoonaa euroa.

Uudisrakentamisen määräraha käytetään asunto- ja palvelutuotannon edellyttämien katujen rakentamiseen suurpiirien alueella. Merkittävimpiä uudisrakentamiskohteita vuonna 2024 ovat mm. Raide-Jokerin varren täydennysrakentamisalueet, Marian kampusalue, Huopalahdenportti Pikku Huopalahden pohjoisosassa, Viikin Energiakortteli sekä Kielilukion ympäristö ja Ratasmyllynkuja Myllypurossa. Suutarilan Tapulikaupungintien pohjoispuolisten sorakatuojen rakentaminen kaduiksi aloitetaan. Karhukallion aluetta Myllypurossa edistetään kaavallisten mahdollisuuksien mukaan. Määrärahalla viimeistellään lisäksi täydennysrakentamis-alueiden katuja talohankkeiden mahdollistamassa aikataulussa.

Vanhan Porvoontien meluesteen toteutus alkaa vuonna 2024. Uudisrakentaminen sisältää myös tarvittavat katujen ulkovalaistus- ja liikennevaloinvestoinnit.

Katujen perusparantamiseen ja liikennejärjestelyihin on osoitettu 61,4 miljoonaa euroa.

Merkittävimpiä katujen peruskorjaushankkeita ovat vuonna 2023 käynnistyneet Mannerheimintien peruskorjaus, Havis Amandan veistoksen kokonaisuuden peruskorjaus ja Tapuli kaupungintien pohjoispuolen asuontkatujen peruskorjauksen aloittaminen. Muut katujen peruskorjaushankkeet ovat joukkoliikenteen ja pyöräilyn kehityshankkeiden tai vesihuollon (HSY) saneerauksen yhteydessä tehtäviä koko kadun perusparannuksia ja vakavien rakennevaurioiden kuten painumien korjaustarpeita eri puolilla kaupunkia. Vieraslajien torjunta-asetuksen (704/2019) mukaisesti erillisenä työvaiheena vaihdetaan asetuksessa mainittuja katuistutuksissa käytettyjä kasvilajeja muihin kasvilajeihin.

Ulkovalaistuksen peruskorjaus ja liikennevalojen sekä muun telematiikan uusinta on osa katujen peruskorjausta. Määrärahalta saneerataan ulkovalaistusverkkoa ja liikennevaloja pääsääntöisesti osana yhteiskäyttöjä, kun sähkö- ja televerkostoja uudistetaan. Lisäksi vanhoja ulkovalaisimia vaihdetaan ledivalaisimiksi joko hankkeiden peruskorjauksen yhteydessä tai erillisinä valaisinvaihtohankkeina. Telematiikan peruskorjaus keskittyy vanhan kuparisen liikennevaloja palvelevan tietoliikenneverkon uusintaan valokuiduksi. Hanke on aloitettu vuonna 2019. Vanhojen purkauslamppujen poistuminen markkinoilta vuonna 2027 edellyttää ledivalaisinsaneerauksen määrätietoista edistämistä, jotta kaupunki kyetään valaisemaan jatkossakin. Ledivalaisinsaneerauksella saavutetaan merkittävää energiatehokkuutta, ja se edistää kaupungin strategian mukaista kunnianhimoista ilmastovastuuta. Myös valaistuksen laatu paranee merkittävästi.

Siltojen ja muiden erikoisrakenteiden (ranta- ja tukimuurit, portaat, melusteet) peruskorjausten määrärahaan sisältyvät peruskorjausten lisäksi myös uusittavien siltojen investointikustannukset. Uusittavista taitorakenteista kiireellisimpiä ovat Kauppatorin rantamuri ja Kolera-altaan eteläinen pistolaituri. Kulosaaren sillassa on havaittu painumasta johtuvia vaurioita, jotka edellyttävät sillan uusimista. Sillan yleissuunnittelu käynnistyi vuoden 2022 lopulla ja suunnittelun on tarkoitus jatkaa rakennesuunnittelulla vuonna 2024. Vuonna 2024 peruskorjattavia siltoja ovat Viikin liittymässä olevat vielä korjaamattomat sillat, Rajakylän risteysilta sekä Lahdentien ja Lapinlahdenkadun ylikulkusillat. Lisäksi Crusellin sillalla on havaittu laajoja vaurioita vesieristeessä, ja pintarakenteiden uusiminen sillalla käynnistyy. Jätkäsaaren kannaksen sillan toteutuksen käynnistymiseen varaudutaan.

Uudelleenpäällystys kohdistetaan vuosittain tehtävän päällystyshjelman perusteella eniten kuormitetuille pää- ja kokoojakaduille, mutta myös huonokuntoisten jalkakäytävien sekä jalankulun ja pyöräilyn väylien päällysteiden uusimista on lisätty osana strategianmukaisen kävelyn ja pyöräiliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattamisen tavoitetta. Uudelleenpäällistystyksen kustannusnousun takia määrärahalta toteuttavien kohteiden määrän pysyminen ennallaan edellyttää määrärahatason nostoa.

Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahalta varaudutaan parantamaan joukkoliikennejärjestelmää ja sen luotettavuutta muun muassa HSL:n Helsingille tekemän esityksen mukaisesti. Suunnitelmakaudella varaudutaan bussiliikenteen linjastomuutosten ja sähköbussiliikenteen edellyttämien pysäkkijärjestelyjen tekemiseen ja muuhun joukkoliikenteen luotettavuuden parantamiseen poistamalla rakennetussa katuverkossa olevia rakenteellisia häiriötekijöitä. Lisäksi varaudutaan raitioliikenteen kehittämisohjelman toimenpiteiden toteuttamiseen. Joukkoliikenteen kehittämisen määrärahoilla edistetään strategianmukaisen joukkoliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamisen tavoitetta.

Liikennejärjestelyhankkeet kohdistetaan erityisesti turvallisuutta edistäviin liittymä-, risteys- ja kaistajärjestelyihin, jotka tukevat myös joukko- ja muun liikenteen sujuvuutta. Määrärahaa varaudutaan myös älyliikenteen järjestelmien sekä opasteiden kehittämiseen. Vuonna 2020 aloitettua automaattisten nopeusvalvontapisteiden asennusta kaduille jatketaan. Liikennejärjestelyihin on sisällytetty myös Esplanadien alueen kokeiluun liittyvät kustannukset sekä rahoitus nopeiden viherryttämisen investointien toimintamallille, jonka tarkoituksena on lisätä katu- ja puistoalueiden viherryttämistä kaupunkirakenteessa.

Pyöräilyn ja jalankulun väyliin osoitettu määräraha käytetään pyöräiliikenteen tavoiteverkon toteuttamiseen sekä baanaverkon laajentamiseen eri puolilla kaupunkia joko erillisinä hankkeina tai raidehankkeiden yhteydessä. Määrärahaan sisältyy myös jalankulun ja pyöräilyn yli- ja alikulkusiltojen rakentamista liikkumisen turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi. Määrärahaa käytetään lisäksi pyöräpysäköinnin kehittämiseen ja pyöräilyn opastukseen. Vuonna 2024 suurimmat investoinnit kohdistuvat Mannerheimintie välillä Postikatu Reijolankatu, Kansalaistori-Kaisaniemi pääradan alikulkukäytävän (Kaisantunneli), Itäbaanan jatkon –urakoihin sekä pyöräilyn ja jalankulun liikennejärjestelyihin läntisen ja itäisen kantakaupungin alueella. Lisäksi määrärahalta aloitetaan Hämeentien peruskorjaus välillä Kustaa Vaasan tie Annalantie ja Aleksis Kiven kadun peruskorjaus sekä aloitetaan Pohjoisbaanan toteutussuunnittelu. Kantakaupungin pyöräverkon rakentamisen vaiheistuksessa huomioidaan rakentamisen aikaiset vaikutukset muuhun liikenteeseen. Jalankulun ja

pyöräilyn väylien hankkeilla edistetään kävely- ja pyöräliikenteen kulkumuoto-osuuden kasvattamisen strategista tavoitetta.

Jalankulun olosuhteita pyritään parantamaan eri talousarviokohdille sijoituvissa hankkeissa. Jalankulun olosuhteisiin parannusta tuovat vuonna 2024 erityisesti Käveltävän keskustan toimenpiteet (mm. Esplanadien alueen kokeilu), Mannerheimintien peruskorjaus, Hakaniemen torin peruskorjauksen suunnittelu sekä Länsi-Pakilan liikennejärjestelyt, jossa parannetaan päiväkodin ja koulun ympäristön jalankulkuturvallisuutta sekä mahdollistetaan turvallinen kävely-yhteys koulun ja päiväkodin välillä. Muita jalankulun olosuhteita parantavia hankkeita ovat Karhusuontien-Tapaninvainiontien ja Karhusuontien-Pukinmäenkaaren risteysalueet sekä Myllypurontien muutokset Kielilukion kohdalla. Hankkeiden kokonaisuudella pyritään kaupungin strategian mukaisesti parantamaan kävelyn olosuhteita ja kasvattamaan kävelyn kulkumuoto-osuutta. Myös useat pyöräilyyn liittyvät hankkeet parantavat kävelyolosuhteita osoittamalla pyörille selkeän katuosuuden ja samalla vapauttaen tilaa pelkälle jalankululle.

Hulevesien hallintaa toteutetaan osana Helsingin kaupungin hulevesiohjelmaa. Hulevesien aiheuttamia haittoja pyritään ehkäisemään ja poistamaan useammassa paikallisissa kohteissa samalla toteuttaen hulevesien suunnitelmallista kokonaishallintaa. Hulevesien hallinnan hankkeita ja toimenpiteitä toteutetaan myös Muut investoinnit alle sijoittuvalla ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalla. Hulevesien hallinnan toimenpiteillä varaudutaan ja sopeudutaan strategian mukaisesti ilmastomuutoksen vaikutuksiin.

8 03 01 03 Muut investoinnit

Muihin investointeihin on osoitettu vuodelle 2024 määrärahaa 7,8 miljoonaa euroa.

Muut investoinnit ovat kadunpidon tukipalvelujen tai muita yleisten alueiden vaatimia investointeja. Täyte- maan vastaanottoaikkojen määräraha käytetään kaivumaiden hyödyntämishojelman mukaisesti maa-aines- ten hyötykäyttö- ja vastaanottoaikkojen toteuttamiseen.

Lumenvastaanottoaikkojen ja hiekkasiilojen investointimäärärahoilla kehitetään ja rakennetaan lumenvas- taanotto toiminnan kapasiteettia vastaamaan Helsingin kaduilta tulevaa lumen hävitystarvetta kaupungin toi- mivuuden turvaamiseksi talviaikana. Lisäksi kehitetään nykyisten hiekoitussepin varastosilojen ja suolava- rastojen perusparannuksia kaupungin eri osissa. Lumen hallinnan toimenpiteitä ovat muun muassa Ruukin- lahdenpuiston lumitilan toteutus, Maununnevan vesienkäsittelyn parantaminen, Metsäläntien ja Fastholman lumen maaläjäytysten muutokset sekä Vuosaaren ja Metsäläntien sulatus- ja pudistusratkaisut.

Ranta-alueiden kunnostuksen määrärahalla toteutetaan Lapinlahden sairaalapuiston rantamuurin korjaus sekä jatketaan Suomenlinnan rantamuurien ja portaiden vaiheittaista korjausta. Käynnistyviä hankkeita ovat Pyörökivenpuiston tulvasuojelu, itäisen rantareitin rakennekorjaukset, Kirkonkylän kosken padon purku, Ku- ninkaankartanon saaren peruskorjaus, Kaitasaaren ja Aittasaaren tulvapenkereiden korotus. Lisäksi aloite- taan Jakomäen hiekkakuoppien ja Laajasalon rantareitin suunnittelu. Merellisen strategian mukaisia hank- keita peruskorjataan käytettävissä olevan määrärahan mukaan. Muiden investointien hankkeet vastaavat laaja-alaisesti sekä toimivan ja kauniin kaupungin sekä kunnianhimoisen ilmastovastuun strategisiin tavoittei- siin.

8 03 03 Yhteishankkeet Väyläviraston kanssa, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Yhteishankkeisiin Väyläviraston kanssa on osoitettu yhteensä 3,0 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät kohteet ovat Länsiväylän melusteiden, tukirakenteiden ja siltojen suunnittelu sekä Valtatie 1 Turunväylä-Huopalahdentien tiesuunnittelu. Lisäksi määrärahalla varaudutaan Kehä III Ala-Tikkurila – Kalkki-kallio melumuurin kunnostukseen sekä osallistumaan kaupungin maksuosuudella muiden yhteishank- keiden suunnitteluun ja selvityksiin.

Liite 6, Hankeohjelma 803 Kadut ja liikenneväylät 2024

804 PUISTOT JA LIIKUNTA-ALUEET

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	31 400	31 400	32 200	37 100	37 100
Netto	-31 400	-31 400	-32 200	-37 100	-37 100

Ylitysoikeus	5 000	5 000			
---------------------	-------	-------	--	--	--

8 04 01 Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi

Puistoihin ja liikunta-alueisiin on osoitettu vuodelle 2024 määrärahaa yhteensä 37,1 miljoonaa euroa.

8 04 01 01 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaus

Uusiin puistoihin ja puistojen peruskorjaukseen on osoitettu 21,9 miljoonaa euroa.

Vuonna 2023 käynnistyneitä ja vuonna 2024 jatkuvia peruskorjaushankkeita ovat leikkipuisto Seppä Tehtaanpuistossa, Sibeliuksen puisto Taka-Töölössä ja Vaasanpuistikko Alppiharjussa. Leikkipuisto Maunula, leikkipuisto Ruoholahti ja leikkipuisto Rusthollari Vartiokylässä valmistuvat. Vuonna 2022 käynnistynyttä Kaisaniemenpuiston peruskorjausta jatketaan vaiheittain. Vuonna 2023 käynnistynyt laaja urakka kohteessa jatkuu vuodelle 2024.

Merkittävimpiä vuonna 2024 käynnistyviä peruskorjaushankkeita ovat leikkipuisto Sanna Pasilassa, leikkipuisto Viiri Pikku Huopalahdessa, Museonpuiston leikkipaikka Etu-Töölössä ja Ilveskorvenpuisto Vuosaarressa. Töölönlahden puistoalueen kehittämisen suunnittelua edistetään ja puistoon pyritään kohdistamaan mahdollisuuksien mukaan myös nopeita parantamistoimenpiteitä.

Puistojen uudisrakentaminen keskittyy asuntotuotantokohteiden puistopalveluhankkeisiin, jotta asukkaiden palvelutaso saadaan pidettyä riittävänä ja tasapuolisena. Vuonna 2024 käynnistyviä hankkeita ovat muun muassa Haaganpuronlehto Ruskeasuolla, Vallilanpuisto, Maatullinpuiston alue Tapulikaupungissa sekä Raide-Jokerin reitin varren täydennysrakentamisalueen puistot.

Luonnonsuojelualueinvestoinnit kohdistuvat uusien luonnonsuojelualueiden toteuttamiseen sekä nykyisten luonnonsuojelualueiden käyttöpaineiden haittojen ehkäisemiseen kuten opasteisiin, luontopolkujen kunnostuksiin ja katselulavojen toteuttamisiin. Luonnonsuojelualueille ja myös luontoarvojen turvaamiseen kohdistetuilla investoinneilla vastataan kaupungin strategian mukaiseen monimuotoisen luonnon suojelun ja vaalimisen tavoitteeseen.

Merellisen Helsingin strategiaa edistäviä puistohankkeita 2024 ovat mm. Merihaanpuiston ja Kirjanpuiston suunnittelu. Liikuntapaikoista ja ulkoilualueista merellisen Helsingin strategiaa tukevia hankkeita ovat mm. laitureiden uusimiset ja sähköistämiset. Merellisen Helsingin kohteet ja niiden rahoitus sijoittuvat osin myös muille talousarviokohdille. Muille talousarviokohdille sijoituvia merellisen Helsingin hankkeita ovat muun muassa Suomenlinnan rantarakenteiden korjaus sekä Lapinlahden sairaalapuiston rantamuurin korjaus.

Luontoarvojen turvaamiseen liittyvillä investoinneilla pyritään turvaamaan luonnon monimuotoisuus luonto- sekä puisto- ja virkistysalueiden käytön ja kulutuspaineen ollessa huomattavassa kasvussa. Samalla pyritään ehkäisemään vieraslajien leviämistä sekä varmistamaan liito-oravien yhteyksien oikea-aikainen, maankäyttöä tukeva toteutus. Luontoarvojen turvaamiseen liittyviä investointeja ovat muun muassa kurturuusun torjunta, pääosin Ida Ahlbergin puistoon sijoittuvan liito-oravayhteyden toteuttaminen sekä kulkijoita opastavat ja ohjaavat toimenpiteet. Luontoarvojen turvaamiseen liittyvät investoinnit kohdistuvat useammalle talousarviokohdalle.

8 04 01 02 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet

Liikuntapaikkoihin ja ulkoilualueisiin on osoitettu yhteensä 15,2 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät vuoden 2024 ulkoilualueinvestoinnit kohdistuvat liikuntapaikkojen ja kenttien peruskorjaukseen. Määrärahalla toteutetaan muun muassa Pirkkolan yleisurheilukentän perusparantaminen sekä käynnistetään Oulunkylän tekojääradan ja Herttoniemen liikuntapuiston peruskorjaus. Vuosaaren Heteniityn kentän alueen peruskorjauksen suunnittelu jatkuu. Lisäksi jatketaan tekonurmikenttien peruskorjauksia, lähiliikuntapaikkojen ja pienpelikenttien rakentamista sekä varaudutaan merellisen strategian saaristoinvestointeihin.

Liite 7, Hankeohjelma 804 Puistot ja liikunta-alueet 2024

805 IRTAIMEN OMAISUUDEN PERUSHANKINTA

8 05 03 Kaupunkiympäristön toimiala

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	4 626	4 626	6 387	6 887	6 887
Netto	-4 626	-4 626	-6 387	-6 887	-6 887
Ylitysoikeus		2 700			

Tulosbudjetissa on vuodelle 2024 irtaimen omaisuuden määrärahaa 6,887 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 taloussuunnitelmassa esitys on 6,1 miljoonaa euroa ja myös vuoden 2026 taloussuunnitelman esitys on 6,1 miljoonaa euroa.

Määrärahalla varmistetaan jo käynnistyneiden järjestelmäkehitysten jatko ja aloitetaan toimialan toiminnan kannalta välttämättömien teknisesti vanhentuneiden tietojärjestelmien korjausvelan vähentäminen. Näiden lisäksi isoimpia kehittämisen kokonaisuuksia ovat lainsäädännön vaatimuksista tulevat muutokset sekä toiminnan muutoksista aiheutuvat ja strategiasta syntyvät uudet ICT-projektitarpeet. ICT-allianssimallilla pyritään käynnistämään 2024 sopimuskumppaneiden kilpailutuksella ja vuosina 2025–2029 hyödyntämään digi-tiekartan mukaisten palveluiden kehitystä. Lisäksi yksi merkittävimmistä uudistuskohdeista on tulevien vuosien aikana pysäköinninvalvonnan järjestelmäusinta sekä Kaavapino 2.0 jatkokehitysvaiheen käynnistys. Myös alueiden käytön ja valvonnan Allu-järjestelmän teknistä toteutusta jouduttaneen nykyaikaistamaan. Lisäksi Facta kuntarekisterijärjestelmän uusiminen tulee ajankohtaiseksi seuraavan kolmen vuoden aikana.

Irtaimen ICT-investointien määrärahasta on siirretty 1 miljoonaa euroa talousarviokohdalle 31001 Kaupunkirakenne ja hallinto. Tavoitteena on parantaa ICT-hankkeiden resurssointia ja varmistaa näin hankkeiden sujuva läpivienti toimialalla.

Toteutusohjelma 1 000 €	Käytetty 2023 asti	TA2024	TS2025	TS2026
Keskeisimmät tietotekniikkahankinnat				
ICT Sovellukset ja tietojärjestelmät	5 041	5 753	2 585	1 580
SAP, SAP muutoksen aiheuttamat muutokset rajapintoihin ja uudet järjestelmät	-	50	50	50
Kaavapino, Kaavapino 2	500	545	500	500
ALLU, Allu tekninen kehitys	90	135		
Att myyntijärjestelmä, jatkokehitys	-	100		
Att myyntijärjestelmä, att - ei viranhaltijapäätösten hallinnointi	0	0		
Maanvuokrajärjestelmä, mvj2	40	330	200	200
Maanvuokrajärjestelmä, tonttihaku, kilpailut ja hakemus	210	90		
Maanvuokrajärjestelmä, AKV:n ja KUVAN liittyminen	11	10		
Tysuhdetietojen välitysjärjestelmä (integraatoratkaisu työsuhdetietojen välitykseen eri järjestelmiin)	140	100		
CITYinfra -yleisten alueiden omaisuusrekisteri, liikenteenohjauslaitteet	244	150		
Pirkko, pysäköinninvalvonnan toiminnanohjausjärjestelmän uusinta	0	700	500	300
IHKU, infrakustannuslaskennan ohjelma	213	155	100	100
Paikkatietovipunen/kartta.hel.fi, KI-PAKKA projekti palvelun siirto pilveen	66	94	50	50
SIILO, toimitilojen kiinteistöhallinta	973	286	100	80

Vuoka-Tampuuri, vuokrareskontran siirto Vuoka 3.0		104		
Vuoka-Tampuuri, jatkokehitys 2.0		170	50	
YATO, yleisten alueiden toimenpideohjelma	185	104	50	
Varaamo 2.0, lukituksenhallintajärjestelmän kehitys	37	264	50	
Työajanseurantajärjestelmä Linkity	16	34		
Ympäristötietojärjestelmä Trimble Locus, Eläinsuojellun tietojärjestelmä	0	50		
Ympäristötietojärjestelmä Trimble Locus, YST jatkokehitys	0	100		
ARJA, Kaupungin kanslian sähköinen säilytysjärjestelmä käyttöönotto	50	50		
LIKSU, liikenteensuunnitteluohjelmisto	130	30	50	
Haitaton, Katuhaittojen hallintajärjestelmä	864	500	500	250
MOPSI, Kenttäraportointi, vikailmoitusten siirto jatkokehitys	30	55		
Digikunto -toiminnallisten välineiden turvatarkastukset	60	120		
Uusi strategian ja tavoitteiden seurantajärjestelmä	0	120	85	0
Infraohjelmointityökalu, infrahankkeiden ohjelmoinnin työkalu	450	300	200	50
Dokumentinhallintajärjestelmä, Dokumenttien hallinnan kokonaisuuden uudistaminen	0	50		
Infrarakentamisen tilannekuvan ja valvonnan järjestelmä, uusi	0	50	100	
Hatun Helpdesk, muutostyöt	0	50		
HITAS, tietojärjestelmän uudistaminen	365	50		
YLRE, yleisten alueiden uusiminen	0	50		
LIDO-TIKU,	240	410		
eKaivo	65	50		
Tapahtumailmoitukset, (ex-KOPADIrahoitus),	0	50		
Liikennevalojen kaukokäyttö- ja valvontajärjestelmän uusinta	0	30		
Luontotietojärjestelmä, tekninen kehitys	37	50		
Vakuuksienhallintajärjestelmä, uusi	0	100		
Kaupunkitekniikan laadunhallintajärjestelmä,	25	67		
Muut hankinnat				
Muut kalusteet ja laitteet				
Laserkeilain		65		
Dronekalusto		10	72	10
Maastomittauslaite	50	50	50	50
Takymetri/Maastotietokone		87		
Haalarikamera		25		

806 ARVOPAPERIT

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Netto	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Ylitysoikeus					

8 06 01 HITAS-osakkeiden hankkiminen, Kyhk käytettäväksi

Talousarvioehdotuksessa vuosille 2024–2026 esitetään Hitas-osakkeiden ostoihin 1 miljoonan euron perusmäärärahaa kullekin vuodelle.

807 MUU PÄÄOMATALOUS

80751 RAKENNUSTEN JA OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA 80753 VÄESTÖNSUOJAKORVAUKSET

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot	60 100	60 100	8 100	8 100	8 100
Menot					
Netto	60 100	60 100	8 100	8 100	8 100
Ylitysoikeus					

Vuonna 2024 kiinteistöjä ja osakehuoneistoja arvioidaan myytävän 20 miljoonalla eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan tasearvon mukaiset 8 miljoonaa euroa. Erotuksena syntyvät myyntivoitot kirjataan talousarviokohtaan Kaupunkirakenne.

Taloussuunnitelmavuosina 2025–2026 myyntitulojen arvioidaan olevan 10 miljoonaa euroa vuodessa, josta myyntivoittojen osuuden arvioidaan olevan 5 miljoonaa euroa vuodessa.

Myytävät kohteet ovat pääosin pienrakennuksia tai kohteita, joissa palvelutuotanto on loppunut. Myyntikohteiden valinnan lähtökohtana on korjausvelan ja korjaustarpeen sekä ylläpitokustannusten pienentäminen ottaen huomioon myös kohteista mahdollisesti saatavat vuokraustuotot.

Väestönsuojakorvauksia arvioidaan perittävän 0,1 miljoonaa euroa.

808 PROJEKTIALUEIDEN INFRARAKENTAMINEN, KHN KÄYTETTÄVÄKSI

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	116 500	116 500	123 000	127 500	127 500
Netto	-116 500	-116 500	-123 000	-127 500	-127 500
Ylitysoikeus	14 200	14 200			

Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin, Läntisen bulevardikaupungin, Makasiinirannan sekä uusien projektialueiden infrarakentamiseen on kaupunginhallituksen käyttöön osoitettu määrärahaa yhteensä 127,5 miljoonaa euroa.

Määrärahat on osoitettu kaupunginhallituksen käyttöön, ja kaupunginhallitus myöntää tarvittavan rahoituksen erillisillä päätöksillä toimialan käyttöön tiedossa olevan investointitarpeen mukaisesti.

8 08 01 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden esirakentamiseen on osoitettu yhteensä 63,6 miljoonaa euroa.

Länsisataman määrärahalla toteutetaan asuntotuotannon ja julkisen palvelurakentamisen vaatimaa esirakentamista pääosin Saukonlaiturin ja Melkinlaiturin alueilla. Ahdinaltaan alueen esirakentamisella mahdollistetaan alueen toimitilahankkeiden käynnistäminen taloussuunnitelmakaudella. Ahdinaltaan esirakentamisen määrärahan toteuma edellyttää asemakaavan lainvoimaistumista. Bunkkerin purkutöyt käynnistyvät. Herneasaassa jatketaan itärannan eroosiosuojaurakkaa ja kaupungin rakennusurakoiden edellyttämien massojen välivarastointia.

Kalasataman määrärahalla jatketaan Nihdin ja Verkkosaaren pohjoisosan esirakentamista. Syksyllä käynnistyy Hermanninrannan esirakentaminen, joka mahdollistaa alueen palvelurakentamisen ja asuntotuotannon rakentamisen aloittamisen vuonna 2026. Määrärahalla mahdollistetaan myös Suvilahden tapahtumakorttelin maaperän puhdistaminen sekä Hanasaaren esirakentamisen suunnittelun alkaminen.

Kruunuvuorenrannassa määrärahalla toteutetaan asuntotuotannon vaatimaa esirakentamista Kruunuvuoren ja keskus- ja palvelukorttelien alueilla sekä jatketaan Koirasaarten esirakentamista.

Pasilan projektialueella tehdään tulevien asunto- ja toimitilahankkeiden esirakentamiseen liittyviä pohjatutkimuksia ja pilaantuneiden maiden selvityksiä. Eteläisen Postipuiston esirakentamistyöt aloitetaan. Ratapihakortteleiden imeytysjärjestelmän rakentaminen aloitetaan.

Kuninkaankolmion määrärahalla toteutetaan Honkasuon alueelle sijoittuvan maakaasuputken siirto.

Malmin määrärahalla edistetään Malminkentän logistiikka-alueen ja kierrätyskentän rakentamista, esirakentamisen koerakenteiden toteutusta sekä jatketaan asemakaava-alueiden esirakentamisen suunnittelua. Lisäksi suunnitellaan ja toteutetaan väliaikaiskäyttöä palvelevia reitti yhteyksiä ja toimintoja. Nallenrinteen katusuunnitelmapäätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mikä viivästyttää esirakentamisen käynnistymistä.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen -määrärahalla toteutetaan uusien projektialueiden hankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren ruoppaukset ja täytöt pyritään käynnistämään taloussuunnitelmakaudella.

Läntisen bulevardikaupungin määrärahalla suunnitellaan maankäytön toteuttamisen edellyttämiä sähkönsiirto-ratkaisuita sekä varaudutaan niiden toteuttamisen käynnistymiseen. Helsingin kaupunki ja Helen Sähköverkko Oy sopivat sähköverkkoon liittyvien muutosten toteutuksesta erillisellä toteutussopimuksella.

Makasiininrannan esirakentaminen rahoituksella edistetään Makasiinilaiturin ja Pakkahuoneenlaiturin rakennesuunnittelua ja varaudutaan mahdolliseen esirakentamisen käynnistymiseen uuden arkkitehtuuri ja designmuseon ja Makasiininrannan eli Saaret-hankkeen edellyttämässä aikataulussa.

8 08 02 Projektialueiden kadut, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Länsisataman, Kalasataman, Kruunuvuorenrannan, Pasilan, Kuninkaankolmion, Malmin, Makasiininrannan, Läntisen bulevardikaupungin sekä uusien projektialueiden katuihin on kaupunginhallituksen käyttöön vuodelle 2024 osoitettu määrärahaa yhteensä 54,2 miljoonaa euroa.

Länsisataman määrärahoihin sisältyvät Salmisaaren, Hernesaaren, Ruoholahden, Telakkarannan ja Jätkäsaaren alueen katualueiden toteuttaminen. Katujen rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Suunnitelmakaudella katujen rakentamista jatketaan pääosin Melkinlaiturin ja Saukonlaiturin alueella, jossa toteutetaan rantarakenteita ja jatketaan Saukonkanavan rakentamista. Jätkäsaaren kannaksen sillan muutostyöt toteutetaan sillan peruskorjauksen yhteydessä. Vuonna 2023 aloitetun Telakkarannan rantarakentamisen urakkaan sisältyvien rantarakenteen korjauksien osalta työt viivästyvät tarvittavan lupakäsittelyn vuoksi vuodelle 2025. Vuonna 2024 urakan määrärahoilla jatketaan vesihuoltotöitä ja nosturien kunnostustöitä. Katujen suunnittelua jatketaan pääosin Ahdinaltaan ja Melkinlaiturin alueilla.

Kalasataman määrärahaan sisältyvät katujen rakentaminen Nihdin alueella, Capellanaukion rantaportaiden laajennus sekä katujen viimeistelytöitä Tukutorinkujalla, Verkkosaaren pohjoisella osuudella sekä Nihdissä.

Kruunuvuorenrannan projektialueen määrärahaan sisältyvät Kruunuvuorenrannan, Yliskylän ja Herttoniemen alueen Itäväylän yhteyden kadut. Kruunuvuorenrannassa rakennetaan Kruunuvuoren, Gunillankallion,

Stansvikinkallion ja Koirasaarten katuja. Wiirinkallion taideteos toteutetaan. Yliskylänlahden asemakaava-alueella suunnitellaan ja rakennetaan alueen kehittämisen edellyttämiä katu- ja kunnallisteknisiä töitä. Lisäksi Laaja-salontien pohjoisosan bulevardisointia edistetään. Herttoniemessä käynnistyy Linnanrakentajan tie välillä Hiihtomäentie-Abraham Wetterin tie, liittyvien katujen sekä Itäväylän ylittävien siltojen rakentaminen.

Pohjoisessa Postipuistossa viimeistellään katu- ja kunnallisteknisiä töitä ja jatketaan Metsäläntien peruskorjausta. Eteläisen Postipuistossa aloitetaan kaava-alueen katu- ja kunnallistekniset työt. Pasilankadulla ja Ratapihakortteleissa tehdään pieniä viimeistelyitä. Konepajalla jatketaan kunnallistekniikan verkoston uudistamista ja kulkuyhteyksien viimeistelyä. Savonkadun ympäristön suunnittelu aloitetaan.

Kuninkaankolmion määrärahalta toteutetaan Kuninkaantammen ja Honkasuon katuja. Katurakentamisella luodaan edellytykset asuntorakentamisen käynnistämiseksi Kuninkaantammentien ympäristön kaava-alueella. Kuninkaantammen ja Honkasuon katualueiden viimeistely jatkuu.

Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen määrärahalta toteutetaan pääosin suunnitteluhankkeita, joilla ei vielä ole omaa talousarviokohtaa. Koivusaaren suunnittelua jatketaan.

Malmin määrärahalta rakennetaan Ilmasillantien asemakaava-alueen katuja. Lisäksi suunnitellaan katuja Lentoasemankortteleiden kaava-alueella asuntotuotannon edellytysten luomiseksi. Lentoasemakortteleiden katusuunnitelmapäätökseen liittyy suuri valitusriski, mikä voi viivyttää rakentamisen käynnistymistä. Nallenrinteen katusuunnitelmapäätöksestä on valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Läntisen bulevardikaupungin alueella Pitäjänmäen sähköaseman alueen katusuunnittelu jatkuu.

8 08 03 Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi

Projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin on osoitettu yhteensä 9,7 miljoonaa euroa.

Länsisataman puistot ja liikunta-alueet-määrärahalta jatketaan Hyväntoivonpuiston sekä Jätkäsaaren liikuntapuiston toteutusta. Melkinlaiturin alueen puistoja suunnitellaan.

Kalasadaman puistot määrärahalta rakennetaan Loviseholminpuisto valmiiksi. Kertosäkeenpuistoa, Iskelmäpuistoa ja Hermannin rantapuiston eteläosaa suunnitellaan.

Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet-määrärahalta rakennetaan Kruunuvuorenrannan liikuntapuisto valmiiksi. Kruunuvuoren viheralueita ja Haakoninlahdenpuistoa suunnitellaan. Kruunuvuorenrannan esteettöntä uimarantaa suunnitellaan ja rakentaminen alkaa. Stansvikin kartanopuiston reittiverkoston toteutus alkaa. Lisäksi pyritään edistämään alueen viherrakentamista pienin toimenpitein ja uudet asukkaat huomoiden.

Pasilan puistot -määrärahalta aloitetaan Halkopiipunkallion rakentaminen Ratapihakortteleissa ja jatketaan suunnittelua Pohjoisessa ja Eteläisessä Postipuistossa.

Malmin puistot -määrärahalta toteutetaan Nallenrinteen ja Lentoasemankortteleiden puistoalueita maakaasun runkoputken siirron jälkeisillä maisemointitöillä. Nallenrinteen puiston rakentaminen aloitetaan. Nallenrinteen alueelle toteutetaan liito-oravasilta. Lentoasemakorttelien puistojen ja viheralueiden suunnittelua jatketaan. Lisäksi Malminkentän alueelle toteutetaan väliaikaiskäyttöä ja tulevaa asutusta palvelevaa ympäristön viihtyisyyden parantamista, myös myöhemmin asemakaavoitettaville ja rakennettaville alueille.

Liite 8, Hankeohjelma 808 Projektialueiden infrarakentaminen 2024

809 KAUPUNKIUUDISTUS, KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN KÄYTETTÄVÄKSI

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	9 100	9 100	14 100	15 900	15 900
Netto	-9 100	-9 100	-14 100	-15 900	-15 900
Ylitysoikeus	2 079	2 079			

Kaupunkiudistusalueiden yleisten alueiden suunnitteluun ja toteutukseen on osoitettu 15,9 miljoonaa euroa.

Kaupunkiudistusalueille kohdennettavat investoinnit ovat edellytys alueiden asuntokannan 2 % vuosittaiselle lisäämiselle, näkyvien muutosten toteuttamiselle sekä turvallisuuden ja alueiden viihtyisyyden parantamiselle. Kaupunkiudistusalueiden investoinneilla tuetaan kaupunkistrategian mukaista asuntotuotantotavoitetta, elinvoiman kasvua, asuinalueiden eriytymisen ehkäisyä sekä tavoitetta, että kaikkialla kaupungissa on mahdollista elää turvallista ja viihtyisää elämää positiivisesti omaleimaisissa kaupunginosissa.

Kaupunkiudistusalueiden määrärahat käsittävät katu- ja puisto- sekä liikunta- ja esirakentamishankkeita.

8 09 01 Malminkartano-Kannelmäki

Malminkartano – Kannelmäen kaupunkiudistusalueella käynnistetään vuonna 2024 vaiheittainen Pihkatien alueen katujen ja puistojen rakentaminen. Vuodelta 2023 jatkuu alueella Pelimannintien alueen katujen rakentaminen ja peruskorjaus. Esirakentamisen rahoituksella toteutetaan merkittäviä julkisten rakennusten purkuja Malminkartanon alueella mm. Apollon yhteiskoulun ja Kannelmäen peruskoulun purku.

Malminkartanon aseman pohjoispuolen ehostustoimenpiteitä suunnitellaan mm. Tuohi- ja Kehruuaukioilla sekä suunnitteluun nostetaan myös alueen valmistelussa olevasta yleisten alueiden suunnitelmasta ennakoivasti peruskorjaustarpeessa oleva Pakarintuvan leikkipaikka sekä liikenneturvallisuuden paikallisia parannustarpeita. Malminkartanonhuipun suunnittelu käynnistetään.

8 09 02 Malmi

Malmin kaupunkiudistusalueen yleisiä alueita toteutetaan maankäytön muutosten mukaisesti ja eri palveluhankkeiden ja täydennysrakentamisen osoittamassa aikataulussa.

Vuonna 2024 Malmin kaupunkiudistusalueella rakennetaan Longinojanpuistoa sekä jatketaan leikkipuiston Filpuksen peruskorjausta. Alueella myös jatketaan Ala-Malmin puiston ja Ylä-Malmin torin peruskorjauksen suunnittelua sekä aloitetaan Pikitehtaankortteleiden esirakentaminen.

8 09 03 Mellunkylä

Mellunkylän kaupunkiudistusalueella kehitetään Mellunmäen metroaseman aluetta alueelliseksi keskukseksi ja merkittäväksi julkisen liikenteen solmukohdaksi. Alueella varaudutaan Länsimäentien alueen uudistamiseen ja siitä aiheutuviin johtosiirtoihin Vantaan ratikka -päättökseen pohjalta.

Vuonna 2024 Mellunkylän kaupunkiudistusalueella viimeistellään leikkipuisto Mellunkylä, rakennetaan Kivikon liikuntapuiston lähiliikuntapaikka ja jatketaan Ojapuiston liikuntapuiston suunnittelua. Lisäksi varaudutaan Ojapuiston esirakentamisen alkamiseen ja Aarteenetsijäntien johtosiirtoihin.

8 09 04 Meri-Rastila

Meri-Rastilan kaupunkiudistusalueella mahdollistetaan alueen uudistaminen ja täydennysrakentaminen länsi- ja itäosan asemakaavojen mahdollistamien maankäytön muutoksien pohjalta.

Meri-Rastilan länsiosan katusuunnittelua jatketaan ja itäosan katusuunnittelu alkaa. Haruspuiston puistoa suunnitellaan, ja puiston rakentaminen käynnistyy koira-aitauksen siirrolla ja puistoreitin toteutuksella. Iso Kallahdenpuiston ja Pohjavedenpuiston suunnittelu alkaa.

Liite 9, Hankeohjelma 809 Kaupunkiudistus 2024

810 SUURET LIIKENNEHANKKEET, KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN KÄYTETTÄVÄKSI

1000 €	TA23	TB23	Ltk-TAE 24	TA24	TB24
Tulot					
Menot	132 100	132 100	87 100	93 000	93 000
Netto	-132 100	-132 100	-87 100	-93 000	-93 000

Ylitysoikeus	15 300	15 300			
---------------------	--------	--------	--	--	--

Suuriin liikennehankkeisiin on osoitettu vuodelle 2024 määrärahaa yhteensä 93,0 miljoonaa euroa. Määräraha mahdollistaa käynnissä olevat raideliikennehankkeet; Kruunusillat hankekokonaisuuden, Kalasatamasta Pasilaan johtavan raitiotien, Sörnäistentunnelin pohjoisen suuaukon rakentamisen Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen yhteydessä sekä Länsi-Helsingin raitiotien liittyvät hankkeet.

8 10 01 Kruunusillat

Kruunusillat -hankekokonaisuudelle on osoitettu yhteensä 72,1 miljoonaa euroa.

8 10 01 01 Perushanke

Kruunusillat -määrärahalla toteutetaan uusi raitiotie- sekä jalankulku- ja pyöräily-yhteys Laajasalosta Hakaniemeen Korkeasaaren ja Kalasataman (Nihti) kautta. Toteuttamiskustannuksiin osallistuu Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy joukkoliikenteen kustannusosuudella. Kruunusillat -hankkeen hankesuunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 31.8.2016 ja enimmäishinnan korotus 25.8.2021. Hanke on jaettu kahden osaprojektiin. Molempien osaprojektien rakentaminen alkoi vuonna 2021, ja yhteyden avaaminen liikenteelle on mahdollista vuonna 2027.

8 10 02 02 Liittyvä esirakentaminen

Hakaniemenrannan alueella tehdään tarvittavia johtosiirtoja, ruoppauksia ja täyttöjä sekä rantamuurirakenteita, jotka mahdollistavat uuden asemakaava-alueen toteuttamisen. Tämän lisäksi esirakentamista tehdään Nihdin alueella. Lisäksi määrärahoilla puhdistetaan rakentamisen vaatimassa laajuudessa alueen pilaantunutta maaperää.

8 10 01 03 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Hakaniemen alueella jatketaan katualueilla maankäytön muutoksista johtuvaa rakentamista. Uusi Hakaniemensilta valmistuu. Korkeasaarassa rakennetaan Mischan ja Maschan aukiota, ja Kruunuvuorenrannassa rakennetaan Koirasaarentietä.

8 10 02 Kalasatamasta Pasilaan raitiotie

Kalasatamasta Pasilaan raitiotiehankeelle on osoitettu yhteensä 8,8 miljoonaa euroa.

Kalasatamasta Pasilaan -hanke sisältää Kalasataman raitiotien toteuttamisen sekä raitiotietä ympäröivien alueiden katu-, puisto- ja esirakentamista. Merkittäviä hankkeeseen sisältyviä kohteita ovat mm. Nihdin esi- ja katurakentaminen, Hermannin rantatien peruskorjaus, Vallilanlaakson puiston rakentamistyöt sekä raitiotie- ja katujärjestelyt Pasilassa. Uuden raitiotieyhteyden ja hankekokonaisuuden on tarkoitus valmistua vuoden 2024 aikana. Nihdissä hanke toteuttaa raitiotien itä-länsisuuntaisen osuuden, jota myös Kruunusillat-raiotie käyttää.

8 10 02 01 Liittyvä esirakentaminen

Hermannin rantatien rakentaminen jatkuu ja pilaantunutta maaperää kunnostetaan rakentamisen vaatimassa laajuudessa.

8 10 02 02 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Vuonna 2024 katurakentaminen Hermannin rantatien keskivaiheilla sekä puistorakentaminen Vallilanlaaksoissa jatkuvat.

8 10 03 Sörnäistentunneli

Sörnäistentunnelin toteutukseen on osoitettu vuodelle 2024 10,6 miljoonaa euroa.

Määrärahalla mahdollistetaan Sörnäistentunnelin pohjoisen suuaukon rakentaminen Kalasatamasta Pasilaan -hankkeen yhteydessä samaan aikaan Hermannin rantatien kanssa. Sörnäisten tunnelin rakentamisen

jatkoon on varauduttu talousarviossa 10-vuotisen investointiohjelmakauden lopulla. Mahdollisuutta toteutuksen aikaistamiseen selvitetään.

8 10 04 Länsi-Helsingin raitiotiet

Länsi-Helsingin raitiotien toteutukseen on osoitettu vuodelle 2024 1,5 miljoonaa euroa.

Länsi-Helsingin raitiotiet -hanke sisältää Vihdintien pikaraitiotien sekä läntisen kantakaupungin uusien raitiotieosuuksien ratainfrastruktuurin ja niiden edellyttämän katurakentamisen toteuttamisen sekä läntisen bulevardikaupungin aluerakentamiseen liittyviä investointeja Huopalahdentien, Haagan ympyrän ja Vihdintien alueella. Kaupunginvaltuusto hyväksyi hankkeen toteuttamisen 20.1.2021.

8 10 04 01 Perushanke

Perushanke sisältää raitiotien ratafran, radan sähkö- ym. järjestelmät, raitiotien pohjanvahvistukset, johtosiirrot sekä raitiotien edellyttämän katurakentamisen ja kadunvarsipysäköinnin järjestelyt kantakaupungissa, Lassilassa ja Kannelmäen alueella. Hankkeeseen liittyvä katurakentaminen läntisen bulevardikaupungin alueella on kohdan 8 10 04 03 Liittyvät kadut ja liikenneväylät alla.

8 10 04 02 Liittyvä esirakentaminen

Raitiotien toteuttamisedellytyksenä Vihdintien ja Haagan ympyrän alueella on nykyisten voimalinjan ilmajohtojen purkaminen ja korvaavien maakaapeleiden toteuttaminen. Raitiotiehankeen yhteydessä toteutetaan Vihdintien, Haagan ympyrän ja Huopalahdentien alueella ilmajohtot korvaavien maakaapeleiden kaapelireitit siltä osin, kun tulevat kaapelireitit sijoittuvat raitiotiehankeen yhteydessä rakennettavalle katualueelle. Läntisen bulevardikaupungin esirakentamisessa on osoitettu määrärahat sähköverkko-suunnittelun suunnittelulle ja toteutuksen käynnistymiselle.

8 10 04 03 Liittyvät kadut ja liikenneväylät

Raitiotiehankeen katurakentaminen sisältää Läntisen bulevardikaupungin alueella uuden bulevardikadun rakentamisen Huopalahdentien, Vihdintien ja Haagan ympyrän alueella. Uusien katujärjestelyiden toteuttaminen on edellytys Länsi-Helsingin raitioiteille. Vuoden 2024 aikana käynnistetään bulevardikatujen katusuunnittelu.

Liite 10, Hankeohjelma 810 Suuret liikennehankkeet 2024

HENKILÖSTÖ

Toimialalla on tunnistettu henkilöstösuunnittelussa toimintaympäristön ja henkilöstörakenteen muutokset, jossa eläköityminen aiheuttaa kokeneimpien osajien poistuman ja henkilöstörakenteen näkökulmasta kriittisen tarpeen korvata avautuvat tehtävät. Toimialan vetovoimaa työnantajana uudistetaan muun muassa kehittämällä rekrytointikäytäntöjä ja markkinointia sekä panostamalla oppilaitosyhteistyöhön ja luomalla toimialalle oman harjoitteluohjelma. Toimialan oman palkkakehityssuunnitelman avulla vahvistetaan tuloksiin sidottua ja kannustavaa suorite- ja henkilöperusteista palkkausta sekä huomioidaan pätevimpien ja osaavimpien hakijoiden palkkaamisen mahdollisuudet rekrytointitilanteissa.

Toimiala jatkaa henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä toimeenpanemalla kaupunkiyhteistä työhyvinvointiohjelmaa ja toimialatasoista työhyvinvointisuunnitelmaa. Toimialalla otetaan käyttöön systemaattinen toimintatapa henkilöstön kuormitustekijöiden seurantaan ja hallintaan. Lisäksi tarjotaan tukea ja työkaluja työnhallinnan lisäämiseksi ja työnkuormituksen ehkäisemiseksi sekä erilaisten työkyky- ja muutostilanteiden ratkaisemiseen.

Esihenkilötyön ja johtamisen kehittämisessä keskitytään tavoite- ja suoritusperusteisen johtamisen valmiuksien parantamiseen. Johtamistyön valmiuksia ja esihenkilöiden sitoutumista yhteisiin johtamisen tavoitteisiin parannetaan tarjoamalla uusille esihenkilöille yhtenäinen perehdytys. Lisäksi tarjotaan tukea esihenkilötyön kuormituksen hallintaan, työssä jaksamiseen ja johtamistyön kehitykseen yhteistyössä työterveyshuollon ja kaupunginkanslian kanssa. Esihenkilötyön sujuvuuden ja tekemisen edellytysten parantamiseksi jatketaan henkilöstöhallinnon prosessien sujuvoittamista muun muassa digitalisaation keinoin.

TALOUSARVIOVUODEN TAVOITTEISIIN, PALVELUTUOTANTOON, MUUHUN TOIMINTAAN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSIIN LIITTYVÄT MERKITTÄVÄT RISKIT

Strategiset riskit	
Riski	Hallintatoimet
Asemakaavoja ei valmistu suunnitellusti tai ne eivät tule lainvoimaisiksi, mikä estää tai vaikeuttaa kaupungin rakentamistavoitteiden saavuttamista. Rakentamiskelpoisia asuntotontteja ei ole tarpeeksi suhteessa asuntorakentamistavoitteisiin.	Tavoitteiden tarkempi fokusointi. Maankäytön suunnittelun yhteisen toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen.
Kaupungin tiivistyessä on yhä haastavampaa yhteensovittaa kaupungin kasvutavoitteet ja luontoarvot. Maankäytön suunnitteluun kohdistuu useita ristipaineita, ja suunnittelu monimutkaistuu ja hankaloituu.	Erialaisten tavoitteiden yhteensovittaminen ja priorisointi. Yleiskaavan toteuttamisohjelman päivitys sekä viher- ja virkistysalueiden strategisen kehityskuvan (VISTRA) toimenpideohjelman laatiminen.
Ilmastonmuutoksen myötä sään ääri-ilmiöt lisääntyvät ja rankkasateiden aiheuttamat tulvat, helteet, myrskyvahingot, kuivuus ja talviolosuhteiden muutokset aiheuttavat vaurioita ihmisille, luonnolle, rakennuksille ja infralle.	Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman toteuttaminen. Liikenteen päästövähennyksen toimenpiteet. Rankkasateisiin varautumisen suunnitelman laadinta on käynnistetty Ilmastoyksikössä. Helsingin uuden tulvaryhmän toimenpiteet merivesitulviin varautumiseen liittyen.
Taloudelliset riskit	
Riski	Hallintatoimet
Kaupunkitilan yleinen laatu heikkenee ja omaisuuden arvon säilyttäminen sekä alueiden toimivuuden varmistaminen vaikeutuu, kun kaupunki-infran kunnossapito- ja korjausvelka kasvaa. Kunnossapidon määrärahataso ei mahdollista nykyisen kuntotason ylläpitoa.	Pyritään laskemaan ja huomioimaan suunnitteluvaiheessa koko elinkaaren aikaiset kustannukset paremmin. Huolehditaan investointihankkeiden ohjelmoinnissa omaisuuden hallintaan varattujen määrärahojen riittävästä. Laaditaan omaisuudenhallintasuunnitelmat infraomaisuudelle.
Yleinen kustannus- ja korkotason nousu lisää rakennus- ja kunnossapitohankkeiden kustannuksia. Talonstrakennus- ja korjaushankkeiden kustannukset ylittävät toteutuskelpoisen kustannustason ja hankkeet hidastuvat. Yleisten alueiden kunnossapitourakoiden kustannustaso nousee määrärahatasoa nopeammin	Kiinnitetään huomiota tuottavuuteen sekä ennakoivaan talouden johtamiseen. Hankkeiden suunnittelun ohjauksessa seurataan suunnitteluratkaisuja ja kustannusten sitoutumista.
Markkinatilanteen takia kaupungin kiinteistöjen myynti hidastuu tai hintataso on ennakoitua alhaisempi, samoin kaupunkikehitysprojektit keskeytyvät tai viivästyvät. Kiinteistöistä luopumisen hidastuminen aiheuttaa korjauskustannusten nousua ja ennakoimattomia korjaustarpeita. Myyntitulot ovat ennakoitua pienemmät.	Kiinnitetään huomiota tuottavuuteen sekä ennakoivaan talouden johtamiseen. Hankkeiden suunnittelun ohjauksessa seurataan suunnitteluratkaisuja ja kustannusten sitoutumista. Investointien yliohjelmointi, jotta määrärahat saadaan käytettyä, vaikka osa hankkeista jäisi toteutumatta tai viivästyisi.

	<p>Nostetaan suunnitelmavalmiutta ja valmistaudutaan suhdannetilanteen paranemiseen.</p> <p>Suunnataan resursseja omaisuuden hallinnan parantamiseen kuten peruskorjauksiin.</p> <p>Infrahankkeiden priorisointi ja siirtäminen myöhemmäksi.</p>
Kaupungin rakennuttamien asuntojen myynti hidastuu ja asuntoja jää myymättä. Asuntojen rakentamislainan korkokustannukset ja vastikekustannukset jäävät kaupungin maksettavaksi ja tulot ovat ennakoitua pienemmät.	Asuntojen markkinoinnin tehostaminen ja erilaiset kannustimet asunnonostajille.
Hyvinvointialueuudistukseen liittyvästä erityisasumisen subventiomallin purkamisen takia subventiolaskutuksen kautta aikaisemmin katetut kulut jäävät kaupungin vastattavaksi.	Subventiomallin purkamista pyritään hallitsemaan erillisen ohjaus- ja projektiryhmän avulla. Projektissa on tunnistettu suurin osa toimenpiteistä, joilla subventiomalli saadaan purettua. Toimenpiteitä edistetään yhdessä Sotepe-toimialan ja Kanslian kanssa.
Operatiiviset riskit	
Riski	Hallintatoimet
Henkilöstöriskit, kuten henkilöstön saatavuusongelmat ja vaihtuvuus erityisesti avainhenkilöiden sekä vaikeasti rekrytoitavien tehtävien osalta. Työssä jaksamisen vähentyminen, kuormituksen kasvaminen ja työajan huonompi riittävyys tehtävien hoitamiseen.	Henkilöstöön kohdistuvat riskit on tunnistettu hyvin ja niiden osalta on käynnissä ja ollaan käynnistämässä hallintatoimia, jotka on kuvattu edellä Henkilöstö-kohdassa.
ICT-järjestelmien jatkuvuuden hallinnan epäonnistuminen. Kriittiset ICT-järjestelmät vanhevat tai niihin tulee häiriötilanteita.	Hallintatoimina on kriittisten järjestelmien tunnistaminen, toimittajahallinnan edelleen kehittämisen, häiriötilanteisiin varautuminen ja jatkuvuuden varmistaminen. Samoin jatketaan toimialan perusjärjestelmiä uudistamista ja sähköisen asioinnin kehittämistä. Toimialan digitalisaation tiekartan painopisteet ohjaavat kehityksen prioriteetteja ja resursointia.

Liitteet

Liite 2, Palvelukustannukset ja suoritteet talousarviokohdittain

Liite 3, Hankeohjelma 801 Kiinteä omaisuus 2024

Liite 4, Hankeohjelma 802 Rakennukset 2024–2033

Liite 5, Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset 2024–2033

Liite 6, Hankeohjelma 803 Kadut ja liikenneväylät 2024

Liite 7, Hankeohjelma 804 Puistot ja liikunta-alueet 2024

Liite 8, Hankeohjelma 808 Projektialueiden infrarakentaminen 2024

Liite 9, Hankeohjelma 809 Kaupunkiuudistus 2024

Liite 10, Hankeohjelma 810 Suuret liikennehankkeet 2024

Liite 11, Irtaimen omaisuuden perushankinnat 2024–2033

Liite 12, Investointien yhteenvetotaulukko

Liite 13, Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne Oy:n suunnitteilla olevat investoinnit 2024–2033 sekä arvio palvelukorvauksen kehityksestä 2024–2033

Liite 14, Yleisten alueiden kunnossapidon sopeuttamistoimet